

И БРОЈ 172

ЗВО

В ЛИСТ ЗАЈЕДНИЧКОГ ВЕЋА
ОПШТИНА - ВУКОВАР
19. ЈУЛ 2017.
ГОДИНА XI

О
Р

ISSN 1847-4454
9 771847 445002

У БОРОВУ ПРЕСТАЛА ПРОИЗВОДЊА КЛИНАСТОГ РЕМЕЊА
**РАДНИЦИ НА УЛИЦИ,
МАШИНЕ РАСПРОДАНЕ**

стр: 8 и 9

ИНТЕРВЈУ:
ВОЈИСЛАВ СТАНИМИРОВИЋ -
20 ГОДИНА БОРБЕ

стр. 5, 6 и 7

ЛАЗАР И ПЕРА БИЛБИЈА
МУКУ МУЧЕ ЗБОГ НЕСТАШИЦЕ
ВОДЕ А ПРЕТЕ ИМ И ПОЖАРИ

стр. 12 и 13

ЗАВРШИЛА ЖЕТВА ЈЕЧМА
ПРИНОСИ ДОБРИ, АЛИ ЈЕ
ОТКУПНА ЦЕНА ОПЕТ НИСКА

стр. 19

У ЗАЈЕДНИЧКОМ ВЕЋУ ОПШТИНА ПОДЕЉЕНИ ВАУЧЕРИ ЗА БЕСПЛАТНЕ УЏБЕНИКЕ ЗА СВЕ УЧЕНИКЕ ПРВИХ РАЗРЕДА ОСНОВНИХ ШКОЛА У ВУКОВАРУ КОЈИ СУ УПИСАНИ ПО 'А' МОДЕЛУ

ПОДРШКА ОБРАЗОВАЊУ НА СРПСКОМ ЈЕЗИКУ И ЋИРИЛИЧНОМ ПИСМУ

Родитељима ученика првих разреда у три основне школе у Вуковару који ће наставу похађати на српском језику и ћириличном писму Заједничко веће општина уручило је 5. јула даровнице за бесплатне уџбенике. Председник ЗВО, **Драган Црногорац**, генерални конзул РС у Вуковару, **Милан Шапић** и директор издавачког предузећа Просвјета, **Слободан Живковић** поздравили су родитеље и ученике, честитали им на упису у школу објаснивши им да ће првог дана у школској 2017/18. години примити комплете уџбеника и радних свески. Када на јесен по први пут седну у школске клупе и крену да уче слова азбуке то ће вуковарски ђаци прваци да чине из уџбеника које им је захваљујући донацији Покрајинске владе АП Војводине поклонило Заједничко веће општина.

- Оно што ради Заједничко веће општина и што је битно овој институцији је очување националног идентитета пре свега кроз систем образовања деце, а то је основна и средња школа те на крају уписи на факултет. Уз помоћ Републике Србије односно Покрајинске владе успели смо да обезбедимо 600.000 динара колико је било неопходно за набавку уџбеника за све ђаке прваке града Вуковара. У питању су три основне школе у којој од септембра полази

50 ученика, рекао је председник ЗВО, Драган Црногорац.

Заједничко веће општина протеклих је година константно радило на развоју сарадње са Републиком Србијом која се највећим делом тиче образовања Срба у Хрватској те Црногорац истиче задовољство резултатима оствареним током ове године.

- Веома смо захвални на помоћи коју нам пружа Република Србија. У току је упис на факултете где је за децу која долазе из Хрватске, а школовала су се на српском језику и писму обезбеђено 55 места и 13 места на вишим школама. Поменућу да су и деца из вртића ове године имала јако леп пријем у Београду одакле носе дивне утиске, на крају и додела бесплатних уџбеника, сматрам да су само ове три ствари огромна подршка Републике Србије Србима који живе на подручју Хрватске, истиче Црногорац.

Уочи доделе ваучера председник ЗВО-а и директор издавачког предузећа Просвјета потписали су уговор којим је купљено 50 комплета уџбеника и према коме је Просвјета дужна да на почетку школске године испоручи школске уџбенике и радне свеске. Просвјета је за наредну школску годину, на основу анкетних листића који су подељени

по свим школама у којим се настава одвија по моделу А, припремила око 1700 комплета уџбеника за прве разреде основних школа.

- Број ученика је и већи, али нису сви наручивали нове уџбенике него користе оне из предходних година, али то је број који се задњи низ година усталио. Цена зависи од избора наставника везано за хрватски и страни језик, просечна цена комплета уџбеника је око 700 куна, рекао је Слободан Живковић истакавши задовољство оствареном сарадњом захваљујући којом су за вуковарске ђаке обезбеђени бесплатни уџбеници.

- Свима нама који директно и индиректно радимо у систему образовања изузетно је важно да наше школе опстану и остану у оваквом облику у каквом јесу. Квалитет је

више него задовољавајући, наставни кадар је врхунски и наша деца остварују добре резултате током школовања на српском језику и ћириличној писму те нема разлога да то не буде тако и у будућности. Наравно интерес родитеља за школовање на мањинском језику и писму то све и потврђује и то је свима нама обавеза да са овим послом наставимо и даље и јаче и активније рекао је Живковић.

Издавачка кућа Просвјета сваке године припрема уџбенике за школовање на српском језику и писму што подразумева рад, како на превођењу са хрватског језика, тако и производњу ауторских уџбеника.

- Једни су преведени са хрватског језика и идентични су уџбеницима који се користе у настави на хрватском језику у свим школама у РХ. Издавачко предузеће Просвјета има и одређени број уџбеника који су ауторски и конкретно се односе на наставу на српском језику и писму. Они су усаглашени са наставним планом и програмом за образовање по моделу А. Садрже и оне теме које се односе на специфичности српске заједнице, конкретно, када се ради о Природи и друштву говори се и о Републици Србији и свему ономе што је прописано програмом. Активно радимо на томе да и уџбенике који су преведени, а који нису адекватни за рад у настави као што су Историја и Географија оплеменимо тј. допунимо већ постојеће садржаје са 10% до 30% садржаја из националне историје, географије, културе и музике. Циљ је да кренемо у израду и тих уџбеника, да направимо ауторске уџбенике који ће бити погодни за рад у нашим школама. Имамо одличне кадрове који тај посао могу да раде јер већ дуги низ година радимо на том послу и технички део не

представља проблем, једино је потребно осигурати средства у Министарству да би се тај посао завршио, објашњава Живковић.

СРЕДЊОШКОЛСКИ УДЖБЕНИЦИ ЗА 2017/18 ГОДИНУ СУ ПРИПРЕМЉЕНИ

- Ми смо завршили ауторске уџбенике за први и други разред. Српски језик, граматика, радна свеска и читанка биће припремљени до почетка нове школске године. Крајем прошле године су завршени и комплети за трећи и четврти разред и они се сад тренутно налазе у Министарству просвете и у фази су одобравања те од њих зависи да ли ће бити припремљени до почетка нове школске године. Цена уџбеника за нашу децу биће идентична оној коју плаћају ученици у настави на хрватском језику, јер разлику у цени која настаје због мањих тиража платиће као и предходних година Министарство образовања са којим имамо јако добру сарадњу, рекао је Слободан Живковић.

Додели даровница у ЗВО присуствовао је и генерални конзул Републике Србије у Вуковару, Милан Шапић који истиче да је иницијатива српске заједнице и њених институција у Хрватској односно правилно приказивање потреба које заједница има темељ добре и конструктивне сарадње матице са Србима у Хрватској.

- Показатељ је ово да влада Србије брине о српској заједници са ових простора која жели да очува ћирилично писмо и образовање на српском језику. Битно је истаћи и активност овдашњег наставног кадра који инсистира на тим основама нашег постојања на овим просторима. Ова средства нису велика, али су симболична и значајна

пре свега за родитеље ученика, изјавио је генерални конзул, Милан Шапић.

Бесплатне уџбенике ове су године добили само вуковарски ђаци прваци те смо генералног конзула упитали шта је са онима који се на српском језику и писму образују у школама у српским селима, односно општинама које улазе у састав ЗВО-а.

- Од активности наставног особља и људи који се баве образовањем и пласирању потреба зависи и реаговање које ће се десити у Србији. Ја вам могу само обећати да ће све те потребе конзулат правилно пренети влади како би средства која постоје била усмерена на прави начин. Врло је важно да се та средства усмере тамо где је то најпотребније, а то је у сваком случају и образовање у школама ван Вуковара. Сва средства из буџета морају се планирати и зато иницијатива мора да потекне одавде, одговара Шапић и додаје да је улога конзулата битна због правилног представљања слике и ситуације на овим просторима те потреба које има становништво и по питању образовања, културе, спорта, привредне сарадње итд. Та слика мора бити реална и неопходна како би влада Србије имала представу и могућности за одређене помоћи као што су рецимо обнова Српског дома у Вуковару и других установа које су врло битне за опстанак српске заједнице овде и у целој Хрватској, казао је Милан Шапић.

Председник Већа српске националне мањине града Вуковара, **Дејан Дракулић** најавио је да родитеље ученика почетком школске године очекују и поклон бонови у вредности од 100 куна намењених за куповину школског прибора.

Јадранка Јаћимовић-Иван

Пише: Славко Бубало

Подизање спомен-обележја Пуниши Рачићу сигурно није нешто што ће помоћи у развоју међунационалних односа и миру на Балкану, али јавности ипак треба скренути пажњу да је дотично обележје подигло некакво братство Рачића и мештани Слатине на приватном имању и да на њеном откривању није било државних службеника, тако да иза тога и не стоји црногорска влада и држава. Исто тако треба подсетити и на то да споменик убици југословенског амбасадора Владимира Роловића Мири Барешићу у Драгама још стоји иако његово подизање такође вређа нечије осећаје, а, да иронија буде већа, убијени Роловић је по националности био Црногорац.

ПОПЛОЧАВАЊЕ ЗАПАДНОГ БАЛКАНА

Ових дана у Хрватској се дигла велика прашина око подизања спомен-плоче Пуниши Рачићу у једном црногорском селу надомак Андријевице. За оне који то не знају Пуниша Рачић био је посланик у Народној скупштини Краљевине Југославије који је 1928. године пиштољем у истој тој скупштини убио народне посланике из Хрватске Павла Радића и Ђуру Басаричека, а ранио Стјепана Радића, Ивана Гранђу и Ивана Пернара. Стјепан Радић је касније подлегао ранама.

За Хрвате Пуниша Рачић није ништа друго него терориста који симболизује великосрпску хегемонију док су рањени и убијени хрватски политичари јунаци пострадали за хрватску националну ствар. Међутим, када се говори о Пуниши Рачићу ипак треба рећи и то да је он био учесник Балканских и Првог светског рата и носилац Албанске споменице и да је због својих заслуга међу Србима био веома цењен.

Што се тиче убиства у скупштини, по ономе што данас знамо, оно ипак није било планирано него је учињено у афекту, због увреда које су на рачун Срба изнели хрватски посланици, нарочито Павао Радић и Иван Пернар који је Рачића, када је са говорнице поменуо крв коју су Срби проливали и за њихову слободу, према изјавима сведока питао: "Па добро, онда кажи колико си литара крви пролио па да ти платимо у злату..." Рачић је од хрватских посланика најпре захтевао да повуку увреду и извине се, а након што није добио задовољење потегла је пиштољ који је већ држао у рукама и учинио оно што већ сви знамо. За убиство хрватских посланика и покушај убиства српског посланика из Хрватске Светозара Прибићевића осуђен је на 20 година затвора.

Наравно, ово што сам управо написао нисам урадио како бих оправдао оно што је Рачић учинио него зато што се у Хрватској овај део приче свесно заобилази па испада да је Рачић све унапред планирао и то из чисте мржње према Хрватима.

Када је реч о Стјепану Радићу, најуспешнијем хрватском политичару тога доба,

увек се истиче како је он био горљиви хрватски националиста, што и јесте истина, али се он у исто време борио и против римокатоличког клерикализма. Избегава се рећи и то да је Радић био пројугословенски оријентисан и био познат по томе што је писао и ћирилицом, да је био пацифиста и да никада није позивао на физичку борбу и насиље, иако, када је нападао политичке противнике, није бирао речи. Познато је то да је краљу Александру певао оде, када је овај 1925. дошао у Загреб на прославу хиљадогодишњице стварања државе хрватског краља Томислава иако је само годину дана раније још увек заговарао републику и одбијао да призна устав и монархију.

"Хрватски сокол сад к Теби лети.

Звијездо Карађорђева дома

Изнад облака, муња и звона

Поздрав ће Теби донијети..."

певао је Радић Александру.

Због подизања спомен-плоче Пуниши Рачићу хрватско Министарство спољних и европских послова је Црној Гори упутило протестну ноту и затражило уклањање тог обележја. Црногорска влада обећала је да ће спомен-плоча Пуниши Рачићу бити уклоњена.

Подизање спомен-обележја Пуниши Рачићу сигурно није нешто што ће помоћи у развоју међунационалних односа и миру на Балкану, али јавности ипак треба скренути пажњу да је дотично обележје подигло некакво братство Рачића и мештани Слатине на приватном имању и да на њеном откривању није било државних службеника, тако да иза тога и не стоји црногорска влада и држава.

Исто тако треба подсетити и на то да споменик убици југословенског амбасадора Владимира Роловића Мири Барешићу у Драгама још стоји иако његово подизање такође вређа нечије осећаје, а, да иронија буде већа, убијени Роловић је по националности био Црногорац.

Док, како видимо, на свечаности откривања Пунишине плоче није било ни једног представника црногорске власти на откривању споменика Барешићу био је позама-

шан број државних угледника. Били су ту министар бранитеља Томо Медвед, министар културе Златко Хасанбеговић, генерали Анте Готовина, Јосип Лукић и Љубо Ћесић Ројс, а виђени су и саборски заступници, генерал Жељко Гласновић и Миро Буљ док је споменик и благословљен од стране пензионисаног лично-сењског надбискупа Миле Боговића.

Дакле, иза свега је, на неки начин, стајала држава, а упркос протестним нотама упућеним из Србије споменик није уклоњен. Из Хрватске негирају да је Барешић био терориста него истичу да је био борац за самосталност Хрватске, хрватски витез, мученик и херој. Није ли то исто, само у српској верзији, био и Пуниша Рачић кога су, узгред буди речено, 1944. године без оптужнице и суђења убили партизани, односно комунисти? То би му, само да је којим случајем био Хрват, био и те какав плус.

Шта тек рећи о спомен-плочи у Јасеновцу са натписом 'За дом спремни' и оној најновијој у селу Цривац у општини Мућ у Слитско-далматинској жупанији која уз исти натпис има и име 9. бојне ХОС-а зване "Рафаел витез Бобан". Да ли је и Рафаел Бобан био хрватски мученик, или смо сви ми, који знамо да је био ништа друго него усташки убица и кољач, луди?

Поплочавање западног Балкана спомен-плочама и подизање спомен обележја и споменика те рехабилитација контроверзних историјских личности је нешто што ће, по свему судећи, и у будућности изазивати многе проблеме и напетости па се питам коме то данас треба. Шта се тиме друго може постићи сем подизања националних тензија и мржње међу суседима.

А опет, ако већ у својој земљи немате ни труп обзира према осећајима других народа откуда вам право да моралишете и држите лекције када ти други ураде исто што и ви. Иако те искривљене логике, по којој је неко јунак ако је убијао њихове, а њихови су злочинци ако су убијали наше, има у готово свим државама насталим на рушевинама Југославије Хрватска ипак у томе, и то већ дуго, дебело предњачи.

ВОЈИСЛАВ СТАНИМИРОВИЋ

„УЧИНИЛИ СМО ОНОЛИКО КОЛИКО СУ НАМ ТО ОКОЛНОСТИ ДОЗВОЉАВАЛЕ“

Након задње седнице Главне скупштине СДСС-а Војислав Станимировић повукао се са позиције лидера странке. Двадесет година водио је странку која је од једне организационе јединице прерасла у најјачу српску политичку партију, на шта је, како је сам рекао, врло поносан.

Након 20 година на челу СДСС-а вођење странке препустили сте свом колеги Милораду Пуповцу, зашто баш сада?

- То питање, зашто баш сада, увек може да се постави. Двадесет година, односно пет пуних мандата сам на челу странке и није тешко разумети да је већ дошло време да се странка препусти, млађима и људима који су виталнији него што сам сам. Одлучио сам да то препустим колеги Пуповцу који је, по мом мишљењу, најбоље и најадекватније решење. Уз то, изабрана су и четири млада потпредседника који ће уз његову помоћ

бити укључени у политичке процесе и да их још извесно време, док још има снаге, едукује и усмерава.

Странка је током протекле две деценије имала своје успоне и падове. Јесте ли задовољни стањем у ком сте је препустили свом наследнику?

- Опстати толико година на мањинској сцени за странку је већ само по себи велики успех. Треба се сетити почетака јер су ствари онда много јасније. У страначки живот кренули смо 5. марта 1997. године са једног изборног места из вуковарске јединице. У наредних двадесет година проширили смо се на 193 јединице и то довољно говори о томе колико се странка развила и проширила свој утицај. Овде у Вуковару посејана је клица политичког рада и живота за цео простор Хрватске где су се Срби враћали, где живе и где је постојала жеља за политичком организованашћу. То је, у околностима у којима смо живели, био тежак посао, али смо пуно тога успели да урадимо. Сигурно је могло бити

урађено и више, али околности су биле такве да је оно што је већ било договорено, често бивало изиграно. Ми смо се, у границама могућег, трудили да остваримо све што смо договорили. Верујем да има људи који нису задовољни оним што смо урадили, али ја сматрам да смо радили добро и да смо урадили све што смо у датим околностима могли. Исто тако знамо да људи који су сада преузели вођење странке имају још много посла.

Чиме сте у тих 20 година нарочито задовољни и на шта сте поносни, а шта бисте урадили другачије да поново добијете прилику?

- Када је странка основана мало је ко веровао да она може да опстане. Прогнозе и највећих оптимиста биле су максимално две године колико је трајала реинтеграција, али опстали смо до данас и то је оно на шта сам поносан. Многи су очекивали да ће странка брзо нестати, а многи су то и прижељкивали, нарочито онај екстремнији део

наставак на следећој страни

хрватског друштва. Ни многи наши сународници нису много веровали да једна српска странка у Хрватској може опстати. Урадили смо много у смислу обнове, у повратку приватне имовине, добрим делом у конвалидацији, у обнови културне и верске баштине, у повратку људи који су то хтели и може неко да мисли како је све то недовољно, али мора се узети у обзир да је све то рађено у тешким околностима, где је било много недобронамерности и опструкције која је од локалног често сезала и до самог државног нивоа. Као мањинска странка схватили смо да, ако већ не можемо имати добре односе, морамо бар имати добру комуникацију са врхом власти и у неколико наврата смо и успевали да остваримо подршку владе како би потребе наше мањинске заједнице биле испоштоване. Било је периода и добре и лоше сарадње. Једно време смо имали чак и коалицију, а у неко друго време сарадње уопште није било. Наравно да смо ми хтели више, али често се дешавало да наиђемо на мук са друге стране.

“ТЕШКО ЈЕ ДЕЛОВАТИ КАДА ВАС НЕКО БЛАТИ”

У политику сте ушли током и непосредно након рата. Колико вас је то обележило, односно је ли то била предност или својеврсно оптерећење?

- У политику сам ушао случајно, нисам се њоме бавио пре рата. Током рата бавио сам се пословима у здравству, а касније сам прихватио да учествујем у Мирној реинтеграцији. То је за мене био велики изазов и непознаница, али сам га одрадио најбоље што сам могао. Иза тога сам био први српски посланик у Хрватском сабору из ових кра-

јева, а на ту дужност ме именовао председник Туђман. Касније сам још два пута изабран у Сабор и тамо провео по годину дана, а онда мандат препуштао својим заменицима. За то време упознао сам много људи од крајњег југа па све до истока земље. Све ове године било ми је доста тешко да политички делујем. Био сам обележен и изложен сталним притисцима десничара, бранитељских удружења и дела црквених кругова којима процес мирне реинтеграције није био по вољи. По њиховом мишљењу број Срба које сам својим деловањем успео да задржим у овом делу Хрватске био је превелик. Тај притисак је трајао и траје све до данашњег дана. Седам или осам пута су ме пријављивали државном тужилаштву и увек су те пријаве одбациване као лажне. Из свега тога сам увек излазио као морални победник, али то ипак није остало без последица. Није то лако подносити, јер ако вас увек неко благи и прозива за ствари које нисте радили сужава вам простор да политички делујете и онемогућава вам да радите посао за који сте ту онако како би то најбоље било.

Колико вас је то оптерећивало, како сте се с тим носили?

- Тешко је било носити се са свим тим. На пример, у парламенту нешто почнете да говорите, а из клупа вам добацују, вређају вас и провоцирају и једноставно не можете да се концентришете. Иако знам да немам чега да се стидим јер знам шта сам радио, није ми било нимало пријатно. Тешко је рећи када ми је било најтеже јер то се понављало. Задњи пример је случај са колегом по струци Хорватићем који ме на фејсбуку вређао и претио ми. На судско рочиште дошао сам као сведок, не као онај ко га је

тужио јер њега је тужио ДОРХ, а на уласку у суд сачекало ме тридесет или четрдесет бранитеља са пароллама, увредама и добацавањем. Онда једноставно немате осећај да сте једнаки и равноправни у судском процесу јер се на правосуђе врши један ненормалан притисак. Запита се човек има ли ишта више неког смисла.

” У парламенту нешто почнете да говорите, а из клупа вам добацују, вређају вас и провоцирају и једноставно не можете да се концентришете. Иако знам да немам чега да се стидим јер знам шта сам радио, није ми било нимало пријатно.

Причали смо о мирној реинтеграцији па да се на тренутак вратимо на ту тему. Ердутски споразум се у многим сегментима све више дезавуише. Је ли његово трајање ограниченог века као што тврде неки хрватски политичари и странке или он важи док је Срба у овом делу Хрватске?

- То је трајан документ који треба апсолутно бити проведен у пракси. Јесте да га многи оспоравају, али треба да виде да бројне тачке тог споразума још увек нису реализоване. Навешћу само неколико круцијалних ствари као што су језик и писмо и школовање на српском језику и писму. Ердутски споразум то предвиђа, а у исто време видите да у пракси то није тако. Истина, на неки начин постоје школе које раде по А моделу и у којима постоји настава на српском језику и писму, али у исто време онемогућена је њихова регистрација као српских мањинских школа и ми смо једина национална мањина у Хрватској која нема своје мањинске школске установе

Зашто је у Хрватској провођење закона везаних за права националних мањина толики проблем? Где сте наишли на највеће препреке и којим аргументима су вас власти убеђивале да нешто не могу да ураде иако је закон свуда јасан?

- Ма нема ту никаквог оправдања. Ако закон постоји, а ви га не проводите ви сте у прекршају. Било је периода када смо ми од владе и добијали сагласност да се наше школе региструју, али је за нас непрестива препрека заправо била жупанија. Ту смо имали опструкцију и то питање никада није могло доћи на дневни ред, и тако је и дан-данас. Не знам да ли ће се у

Ново руководство странке: Потпредседници Аља Шимпрага, Југослав Весић, Драгана Јецков и Дејан Михајловић и председник Милорад Пуповац

будућности нешто променити, али знам да на томе мора пуно да се ради. Ми имамо право на своје школе и на томе морамо insistирати и истрајати. Не само да нам закон то омогућава него нас он на то и обавезује. Ако држава мисли да то што важи за све друге мањине за српску не важи нека тај закон укине, али онда би то право морали да ускрате и италијанској, чешкој или мађарској мањини. Не знам како би им то објаснили.

Након последњих избора странка је на нивоу државе задржала рејтинг који је имала, негде га је и побољшала, а негде, као у Вуковару, јој је рејтинг пао. Очекујете ли да ће се ствари променити сада када су за њене потпредседнике изабрани млађи људи?

- Унутар сваке странке постоје проблеми. Ми смо у глобалу задовољни резултатима на последњим локалним изборима. Имао шест заменика жупана и два коалициона, пет заменика градоначелника и једног коалиционог, имамо 15 начелника општина и 15 заменика начелника, 192 већника у жупанијама, градовима и општинама и то само по себи говори да је наш резултат добар. Сигурно не можемо да будемо спокојни и задовољни што је резултат у Вуковару овакав какав јесте јер је српска заједница заправо подељена. Људи који су до јуче били са нама су се на неки начин шлихтали уз нас и грађанима је било тешко разучити јесу ли они наши кандидати или припадају некој другој странци која нема никакву

инфраструктуру, а заправо нема ни чланство. Како год било, заједница је очигледно посељена не само у броју освојених мандата него и свом деловању јер људи виде да треба пуно више урадити, а могућност за то у Вуковару је јако мала. Има и неспокојства и несигурности и исељавања одавде, али ми ћемо се трудити да у неком периоду који је пред нама стање побољшамо онолико колико је то могуће у околностима и стању у ком се цела држава сада налази.

“ИМАМ МОРАЛНУ ОБАВЕЗУ ДА ПОМОГНЕМ ДА СЕ ОЧУВА ОНО ШТО СМО КАО ЗАЈЕДНИЦА ДО САДА СТЕКЛИ”

Сада када су за потпредседнике странке постављени млађи људи очекујете ли да ће они нешто променити на боље?

- Мислим да ће ова четири млада потпредседника имати прилику да ураде неке ствари можда и лакше него људи који су раније били на тим местима. Верујем да ће они имати и већу слободу и могућности, а имају и доброг учитеља у лику Милорада Пуповца који ће моћи да координира њихов рад јер су они добро распоређени по регионима. Верујем да ће они наћи и снаге и воље и мудрости и да ће заједно са саборским заступницима и људима распоређеним по министарствима имати бољу везу која ће нашим општинама омогућити да лакше реализују своје пројекте што ће значити

бољитак за целу заједницу.

Које су то кључне ствари на којима странка треба да ради у наредном периоду?

- Треба завршити поступак конвалидације који није до краја завршен, повратак станова људима који су станове имали али не могу до њих да дођу јер им их не враћају, па имамо питање како и по којој цени откупити те станове. Већ сам поменуо питање регистрације школа, а онда имамо и неке нове моменте као што је равномеран развој средина у којима живе припадници наше заједнице јер су средине у којима живе наши сународници заправо и најсиромашније.

Сада када више нисте на челу странке хоће ли политика и даље бити у фокусу вашег интересовања или ћете се посветити нечем другом?

- Још неко време политика ће бити у фокусу док се све ово не консолидује. Сада сам председник Главне скупштине странке и покушаћу са тог места да помогнем новом председнику да новоизабране потпредседнике усмеримо на оно чиме се он до сада није бавио, на оно што ми називамо 'пешачким радом'. Он се више бавио неким другим сферама политике него што је то био рад на терену. Дакле, неко време ћу још бити у политици, а после ћу видети шта ћу. Право на пензију сам остварио и немам неких обавеза сем што имам моралну обавезу да помогнем да се очува оно што смо као заједница до сада стекли.

С. Бубало

У БОРОВУ ПРЕСТАЛА ПРОИЗВОДЊА КЛИНАСТОГ РЕМЕЊА

РАДНИЦИ НА УЛИЦИ, А МАШИНЕ ПРОДАНЕ

Помпезно је почетком 2015. Гумикс Еластор преузео производњу ремења од Борова и 40 радника погона гумено техничке робе (ГТР). Најављене су тада нове инвестиције у модернизацију, нова радна места, а кроз медије је могло да се прочита како је план да у погону кроз неколико година ради 160 људи, а радницима и новим власницима у посете су стизали редом градски функционери, министри па и сама председница Колинда Грабар Китаровић приликом своје прве службене посете Вуковару. Нешто више од две године касније, почетком јула 2017. године епилог је следећи: сви радници добили су отказ, а стројеви које је ГТР имао су распродани.

Када је крајем 2014. године склопљен предузетнички уговор којим је приватна фирма Гумикс Еластор закупила ремењару од друштва Борово д.д. у државном власништву, у овом погону је радило више од 100 људи. Код нових шефова на послу је остало четрдесетак радника док је остатак на разне начине збринуло Борово. Две и по године касније сви ови радници добили су отказ, а у Борову се више не производи клинасто ремење јер је линија за производњу распродана свугде по свету. Контактирали смо овим поводом директора фирме Гумикс Еластор **Ивана**

Матића који нам је у телефонском разговору објаснио зашто је до свега овога на крају дошло.

- Када смо преузели ремењару план је био наставак производње која је била угашена 18 месеци и за то време Борово је имало све те раднике на плати, а нису ништа радили. Оно што је најгоре они су за то време изгубили и купце, међутим моји партнери и ја смо се одважили да уђемо и да покушамо вратити ту производњу. Ми смо купили опрему и стројеve, преузели раднике и ушли у најам простора на десет година. Осим тога смо инвестирали пуно и у маркетиншке

људи. Тако се није могло опстати, почиње причу директор Гумикса и додаје да је на крају тржиште урадило своје.

- Европска унија није заштитила тржиште, а од 2015. кренула је велика конкуренција из Кине, Индонезије и Индије са класичним клинастим ремењем који су нас убијали са ценама. Ми смо се гурали на том тржишту колико смо могли, дигли кредита од осам и по милиона куна и уложили више од седам милиона особних средстава и још додатно што смо имали на плати 40 боровских и 30 младих људи са бироа које смо обучили. Неке дугове смо покушали да санирамо продајом опреме, али је и то било немогуће и на крају су нам остали дугови од око пет милиона куна. Ми смо радницима продужили радни однос за две и по године и на крају ми је жао као псу што се све тако одиграло, али конкуренција је учинила своје, а тржиште своје. Морате схватити да су све велике творнице ремења у Европској унији отишле у Кину и Индију још пре десет година, а у Европи је након Борова остала само чешка Рубена коју су купили Швеђани, каже директор Матић и најављује да ће ускоро у једној мањој хали у Борову са својим украјинским партнерима покренути ремонтну фирму и погон за прераду каучука

фото: www.borovo-remenje.com

На отварању била и председница

фото: www.borovo-remenje.com

где ће десет до двадесет људи остати да ради.

БОРОВО НАС ПРОДАЛО КАО ВОЛОВЕ СА ПРИКОЛИЦОМ

Поводом затварања погона бившег ГТР-а, разговарали смо и са неколико радника који су нам рекли свој виђење ствари.

- По мени је највеће разочарење што је нас Борово продало као волове са приколицом да се не можемо вратити у систем. Нови власник нам је тврдио да је у овај посао уложио све што је имао и да ће, ако то пропадне, он завршити на улици. Сада се види да смо ми завршили на улици и ја сам у 53. години живота завршио на бироу и ко зна када ћу и како стећи услове за пензију, каже **Бранко Остојић** који је одмах по престанку уговора о раду 30. јуна отишао да ради на сезону у Истру одакле нам се и јавио.

Бранко је радник Борова од пре рата када је радио у Полију, а од 2008. радио је у ремењари. Ни данас му није јасно како се све издешавало и шта се све одиграло да су он и његове радне колеге преко ноћи завршиле на улици иако је већ неко време слутио да ће до тога доћи.

- Након онако гламурозног отворања одједном су прошле године почеле приче о губицима. Мени је све било јасно када су се појавили први камиони из Шпаније да однесу део линије за производњу. Неки су ми тада говорили да сам баба рога и будала, а ево сада смо сви разочарани. Проблем је и што се ми сви сложимо када седимо заједно, а када дође стани-пани онда сви углавном ћуте осим нас неколико. Договарали смо се ми тамо да зовемо телевизију па да питамо што сад не дође та политичка крема на затварање, али нажалост људи се боје о томе да причају. Тамо су сада остала три човека да растурају то старо гвожђе које је остало. Последњег дана када сам ја тамо радио дошао је камион из Каираса и товарио неке старе машине, огорчен је Бранко Остојић.

КУПИЛИ НОВЕ МАШИНЕ ПА ПРЕДАЛИ ПОГОН

Нова линија стројева за производњу на-зубљеног ремења инсталирана је 2009. године за време претходне управе Борова и према сведочењима радника стигле су тада из Белгије потпуно нове машине. Од Борова нисмо успели да добијемо одговор под којим условима су тада купљене машине и колика им је укупна вредност, али по незваничним информација та цифра износи шест милиона евра, а средства је преко пројекта обезбедила директно држава. Један део те линије купили су сада Италијани који имају погоне у читавом свету и инсталирали га у Кини пре четири месеца где им стоји неискориштен јер не знају са њим да управљају. У Кини се тренутно налази још један од отпуштених радника **Горан Челар** који је тамо отишао да новим власницима дела боровске линије покаже могућности ове машине.

- Једина вредност те фирме била је та нова линија, то су потпуно дигитализовани и компјутеризовани стројеви док је остало све технологија стара 40 или 50 година. Нови власник је по мени управо због те нове линије и купио погон. Ја њега не кривим што је он то преузео, он је нас до сада редовно плаћао и заправо не могу ништа лоше да кажем за њега. Проблем је онај који му је дао фирму од 120 људи и питање је под којим околностима, пита се Горан Челар.

ГУМИКС 2016. УШАО У ВЛАСНИШТВО ОПРЕМЕ И СТРОЈЕВА

Према јавно доступним информација фирма Гумикс Еластор основана крајем 2013. године у Градини код Вировитице са темељним капиталом од 1.400.000 куна. Крајем наредне године склапа предузетнички уговор о закупу погона са друштвом Борово д.д., а недуго затим пребацује и седиште фирме у Вуковар. У марту 2016. године са Боровом склапа

Оквирни уговор о преносу пословне целине погона гумено-техничке робе „ременара“. Детаљи овог уговора нису познати јавности па смо у жељи да сазнамо под којим условима је погон у државном власништву прешао у приватно власништво контактирали управу Борова, али одговор, као и одговор на питање о околностима и вредности нове линије из 2009. године, до закључења овог броја није стигао. Одговор на ово питање није нам дао ни директор Гумикса Иван Матић наводећи да је то однос између њега и државе. Гумикс је према јавно доступним финансијским извештајима у 2016. години остварио добитак од 942.258 куна, мада је позитивно пословање остварено највише захваљујући продаји имовине у вредности од скоро пет милиона куна.

СТРОЈАРА, ПОЛИ, ЕНЕРГНА, РАДНИЧКИ, ГТР... ШТА ЈЕ СЛЕДЕЋЕ?

Нови власник преузео је са радницима и обавезе па се тако очекује да ће отпуштеним радницима ових дана исплатити и отпремнине, али када су боровски радници у питању то ни овога пута није могло да прође без неправде па ће им се тако рачунати само везани стаж. Радници ГТР-а имали су прекид од два месеца у свом раду 2004. године па ће тако и они који су у фирми 30 година добити отпремнине тек за последњих 12. Ко је у свему овоме профитирао може се само нагађати, али сасвим је сигурно да на крају испаштају радници који се осећају огорчено и преварено. Заједно са нашим саговорником Гораном Челаром који је на ремењу радио више од десет година отпуштен је и његов отац са више од 30 година радног стажа свега годину и по дана пре пензије, а сам Горан тренутно се пита како ће проћи ових још неколико преосталих погона бившег гиганта.

- Трудим се да будем објективан колико могу иако је ситуација код мене у породици тренутно доста тешка, али остају чињенице да је доласком нове управе у Борово нама напрасно обустављена производња. Имали смо тада договорене послове са Француском, али неком у управи то није одговарало па су ти послови стопирани што по мени показује да је неко имао намеру да то упропасти. Борово је сасвим сигурно требало реструктурирање, међутим питам се да ли је то требало да буде на начин да се већина погона затвори и запустити. Њихов план био је гашење свих погона осим кожне, гумене обуће и продаје. Ми смо у последњих годину дана били једини профитабилни погон, а погледајте каква је ситуација у гумари и обуњари који су таоци политике, послују у минусу и једва да имају за плате. Ако смо ми распарчани и затворени бојим се да иста судбина чека и остале погоне. Волео бих да нисам у праву, али мислим да је само питање шта је следеће на реду, а верујем да је то гумара, сматра Горан Челар.

Никола Милојевић

УДРУЖЕЊЕ ПЕНЗИОНЕРА „ВУКОВАР НОВИ“ ОДРЖАЛО ИЗВЕШТАЈНУ СКУПШТИНУ

СКУПШТИНА НА ДОБРОЈ ВОДИ

деведесет, истиче тета Злата.

Скупштина удружења први пут одржана је под отвореним небом иако су већ раније имали дружења у Адици.

- Ово је било најсрећније решење јер не захтева материјална средства којих ми немамо или их имамо јако мало. Људи су овде понели ћебад, а клупе и столове добили смо захваљујући начелнику општине Негославци, **Душану Јецкову**. Са друге стране мислим да би одржавање скупштине у неком затвореном простору ови људи тешко поднели због велике врућине па је ово било најбоље решење.

Сусрет са господом Златом био је

прилика да се осврнемо и на најновије мишљење Међународне организације рада да Хрватска није обавезна да пензионерима на бившем заштићеном УНТАЕС подручју није дужна да исплати пензије које нису примали седам година.

- Мислим да је то апсурдно и страшно. Ту се ради о седамдесет и две пензије. Ми смо водили спорове, договарали се са свим

претходним владама, одрадили смо све што смо могли. Битку за заостале пензије започели смо у јуну 2006. и ништа није вредело. Наши људи су током рата отишли куд који, неко у избеглиштво, неко негде трбухом за крухом. Они имају право на оно што су зарадили. Међутим, све то остаје без разумевања од стране ове државе. Ово мишљење тог Међународног удружења рада је потпуно без основа и нема везе са правдом, каже председница удружења „Вуковар нови“ која сматра да борбу за права оштећених пензионера не треба прекинути.

- Ми смо те пензије зарадили, а неко је одлучио да смо ми за нешто криви па нас на тај начин кажњава. Ми смо од тог фамозног „парафонда“ добијали 10 марака. С тим се није могло живети. То није била никаква пензија него помоћ коју смо добијали од Србије како би се бар мало помогли. Након смрти **Бранка Ђукића** Удружење финансијски оштећених пензионера изабрало је новог председника **Илију Војновића** и ми морамо наставити да се боримо и морамо да будемо јединствени и сложни у тој борби. Нажалост, прича о пензијама потезе се само у предизборним кампањама, а после се све опет заборави, каже Злата Мишкић.

Скупштини и дружењу пензионера на Доброј води присуствовали су заменик вуковарског градоначелника **Срђан Милаковић**, преседник Већа српске националне мањине града Вуковара **Дејан Дракулић** и у име вуковарског градоначелника **Сњежана Грегуревић** из Управног одељења за друштвене делатности, здравство, социјалну помоћ, бранитеље и националне мањине.

С. Бубало

Удружење пензионера „Вуковар нови“ одржало је 9. јула своју редовну скупштину на којој је председница удружења **Злата Мишкић** окупљеним члановима поднела извештај о раду у протеклом једногодишњем периоду. Окупљање на Доброј води у Адици искориштено је да припадници треће животне доби дан проведу у природи у дружењу и забави.

- Овде се дружимо са свим пензионерским удружењима и подружницама које припадају или су некада припадале „Западном Срему“. Ми смо се издвојили у јуну 2014. године и сада смо самостално удружење. Данас се овде окупило око 160 људи и јако сам срећна и захвална што су дошли. Приредили смо за њих и војнички пасуљ и веома сам захвална **Дејану Дракулићу** што ми је у томе помогао и што је обезбедио све што је потребно, каже у даху председница удружења које за 12 година рада никада није имало, нити још увек има, своје просторије.

- За тих дванаест година нико ми никада није платио рачун за телефон који је моја једина веза за тим старим људима, а од укупно двестопедесет чланова, социјално угрожених и сиромашних у удружењу имам преко

ЗБОГ ЛОШЕ САНАЦИЈЕ САОБРАЋАЈНИЦА НАКОН ПОСТАВЉАЊА КАНАЛИЗАЦИЈЕ ОПШТИНСКО ВЕЋЕ БОРОВА ЗАТРАЖИЛО ОД НАДЗОРНОГ ОДБОРА ДА ИЗВОЂАЧ РАДОВА САНИРА НЕДОСТАТКЕ

НЕЗАДОВОЉНИ САНАЦИЈОМ НАКОН РАДОВА НА КАНАЛИЗАЦИОНОЈ МРЕЖИ

Након изведених радова на изградњу канализације у Борову уочено је низ недостатака у санацији цеста, кућних вежа и јавних површина због чега је боровско Општинско веће на својој тематској седници исказало незадовољство и упутило захтев да се утврди стање на терену и санирају недостаци.

- Изградњу канализационе мреже чекали смо дуго и почетак радова дочекали са великим одушевљењем. Све до сада радови су текли по плану и све је било у реду, међутим, послови на санацији саобраћајница и јавних површина након обављених радова на канализацији нису кренули онако како смо ми замишљали. Због тога смо и одржали седницу на коју смо позвали извођача радова, односно Водовод града Вуковара као носиоца посла и чланове Надзорног одбора. Нажалост, они се нису одазвали на поменуту седницу, али су нас позвали да присуствујемо редовном састанку који се једном недељно одржава у Водоводу града Вуковара. Два дана након седнице нашег Општинског већа одржан је састанак и наша делегација је предала закључак Општинског већа у ком се захтевало да се инфраструктура, а ту првенствено мислимо на путеве, врати у стање у каквом је била пре изградње канализације. Таква обавеза произлази и из уговора и из пројектне документације, каже начелник општине Борово **Зоран Баћановић**.

У петак, 14. јула обављен је надзор свих улица у Борову како би се утврдило чињенично стање и закључено је да све улице нису урађене на најбољи начин и да стање треба поправити.

- За највећи број примедби постигли смо консензус док за три боровске улице нисмо постигли сагласност у смислу враћања у првобитно стање и то ћемо морати да решавамо тако што ћемо ангажовати независног вештака који ће утврдити какво је стање тих саобраћајница било пре извођења радова и успоредити га са стањем у ком се сада налази, објашњава начелник Баћановић.

Што се тиче изградње канализационе мреже остало је још да се уради потез на државној цести Д-519, односно главна боровска улица која се протеже од насеља Црепуље до насеља Савуља у укупној дужини од пет и по километара.

- Највећи проблем је што ови радови иду средином државне цесте, али је добро што су Хрватске цесте извођачима поставили

услов да након изведених радова цеста буде пресвучена новим слојем асфалта, наглашава начелник.

С. Бубало

ВАН ГОГ И ЖИКИНА ШАРЕНИЦА У БОРОВУ

Уз већ богат и садржајан програм који општина Борово проводи сваког лета у оквиру манифестације "Боровско лето" ове године њене мештани, али и грађани суседних општина посебно ће обрадовати чињеница да ће 13. августа, два дана пред боровски кирбај, бити одржан концерт чувене српске рок групе Ван Гог. Сем тога Борово ће бити и домаћин Жикине шаренице, емисије Радио-телевизије Србије која ће уживо из Борова бити емитована 19. августа.

- Боровско рок вече одржано је неколико пута у континуитету, а онда је дошло до једног прекида. Ми желимо да оно заживи и мислим да је гостовање групе као што је Ван Гог најбољи начин да то постигнемо. Концерт је уговорен и биће одржан на нашој летњој позорници, а и карте ће бити веома приступачне уз цену од неких четрдесетак куна. Што се тиче Жикине шаренице она је договорена и биће реализована у сарадњи са њеним водитељом **Живорадом Николићем** и уредницом културно-забавног

програма РТС-а **Оливером Ковачевић**. Биће то прилика да боровска и не само боровска већ и удружења са ширег подручја представе свој рад. Очекујемо велики број посетилаца и за нас је овај догађај заиста велика ствар јер је Жикина шареница једна од најгледанијих емисија Телевизије Србије, каже начелник општине Борово, **Зоран Баћановић**.

фото: ЈуТјуб

У ВРЕМЕ СУШЕ ЛАЗАР И ПЕРА БИЛБИЈА ЖИВЕ БЕЗ КАПИ ВОДЕ. ПОМАЖУ ГЕРОНТОДОМАЋИЦЕ КОЈЕ ИМ ВОДУ ДОНОСЕ У ПЛАСТИЧНИМ БАЛОНИМА

БЕЗ КИШЕ И СУЗЕ ВЕЋ ПРЕСУШИЛЕ

Када се Лазар Лако Билбија 2005. године вратио из избеглиштва у свој родни Турић, знао је да мора све из почетка. Да мора и обновити кућу, и довести струју, и из бунара спојити воду и све што треба како би поново отпочео живот на свом родном прагу. Иако већ добрано нарушеног здравља са тим се још увек могао носити, боље него данас, дванаест година касније, кад за чашу воде мора чекати на долазак геронтодомаћица из Книна које му два пута недељно доносе воду без које се живети не може, а Лако је нема, баш као ни кише у Далмацији.

До почетка лета, и настанка сушног периода у Далмацији, Лако је воду за своје домаћинство црпео из сеоског бунара удаљеног неколико стотина метара у брду изнад куће, заједно са још неколицином повратника у Турићу. Због изостанка падавина и кише које у овом крају Далмације више од два месеца није било готово ни капи, сеоски бунар је пресушио. И док су други залихе воде пронашли у својим породичним или родбинским бунарима, Лако је без исте остао и за најосновније потребе у домаћинству.

Да Лако већ скоро месец дана живи без воде у свом дому, сазнајемо од геронтодомаћица из Книна које му исту, у балонима од пет литара, два пута недељно доносе из Книна.

- Када смо пре неких месец дана дошли у

редовну посету Лаки и његовој супрузи Пери, како би им донели лекове, храну и обавили све оно што је у склопу нашег посла, Лако нам рече да му у граду купимо неколико балона питке воде. У први мах нисмо ни знале због чега, мисливши да због здравствених проблема које има не може пити кишницу. Исти тај понедељак у граду смо му купиле воду у балонима од пет

литара, колико нам је рекао, и исту платиле преко сто куна, што нам се, за Лакина месечна примања, учинило много. Када смо им следећи дан донеле воду, Лако нам је рекао да нас чека цело јутро јер је остао без капи воде. Тек тада смо виделе и саме у чему је проблем. Није знао шта да нам каже, нити је имао друго решење када је пресушио сеоски бунар, већ нам је само рекао да му купимо воду. Одмах смо знале да је куповина воде на тај начин за њих луксуз јер живе од 1.200 куна примања, пензије и социјале, а недељно им треба бар 200 литара воде за најосновније животне потребе. Покупиле смо све балоне за воду које смо нашле и одлучиле да Лаки и Пери два пута недељно наточимо питку воду на јавној чесми у суседној општини, јер је то било једино решење које смо имале, каже **Марија М.** која Билбије обилази у улози геронтодомаћице.

Како је ово било само привремено решење, пробале су, каже Марија, са Лаком пронаћи неки други начин да му се вода допреми цистерном, али за то није било никаквих услова.

- Наш породични бунар, поред старе куће, који смо користили пре рата испуцао је и није више за употребу. Требало би га очистити, спустити се унутра и закрпити зидове да не упушта воду, па би се кишница могла задржати, или вода довести цистерном па улисти. Ја то сада не могу, ни због

Билбијама воду у балонима доносе геронтодомаћице Марија и Јованка

Са обличње планине Козјак захваћене пожаром ватра озбиљно прети и кући Билбија

година ни због здравственог стања, а ко ће ти то направити. Да сам као некада, не бих ја ни дошао у овакву ситуацију. Срамота ме ових жена што се муче и малтретирају, имају и овакву обавезу према мени, али да није њих ја не знам шта бих, нека им Бог да, ја не знам како да им се одужим, каже Лако, а онда скрену поглед како би сакрио уздах и сузу који се истовремено отеше.

СТРАХУЈУ И ОД ПОЖАРА

- Није им лако, стварно. Њих двоје су сами овде на крају села. Лако има седамдесет и пет година, Пера је још старија од њега. Обоје су јако нарушеног здравља, он преживео три тешке операције, она рањена у колони кад су избегли одавде, уз све оне старачке бољке које се више и не рачунају. Он не би смео ништа тешко радити, дизати и напрезати се. Не држе ни стоку јер се нису у стању о њој бринути, а преживљавају од осамсто педесет куна пензије његове и триста педесет куна које Пера прими као туђу помоћ и негу. Не жале се они, за себе имају, али ова ситуација им је стварно претешка. Ми им сваким доласком наточимо и довоземо око двеста литара воде, и то им је за пиће, кување, хигијену, за све. Не могу ни машину укључити да би веш опрали. Пробали смо да нађемо начин да им наручимо из града цистерну воде, али та вода се нема где салити, јер је пут то тог сеоског бунара неприступачан, у брду, и тамо вода може само након кише, природним падом. Када би им се могао средити породични бунар који је десетак метара испод куће, тражили би неку пумпу за извлачење воде, јер они

нису у стању извлачити је ручно и доносити. Све то није нерешиво, али треба мало помоћи око финансија, и треба неко ко би им то урадио, али на жалост, о томе нико не брине. Нама је жао што им не можемо помоћи више, али знам да је и ово што радимо сада довољно да не остану без најосновнијег услова живота. Жао ми је и Лаке јер видим колико му је и тешко и непријатно, захвалан нам је сваки пут кад дођемо, и не можемо их оставити овако, препуштене себи самима. Мислим да би се о њима, и људима који су у сличној ситуацији, заиста требало више бринути, јер је ситуација по селима јако тешка, а људска саосећајност и брига, нажалост, често изостају, каже **Јованка К. Маријина** колегиница.

СТРАДАЊУ КАО ДА НЕМА КРАЈА

За свог досадашњег животног века, Пера и Лако свашта су преживели. Довољно је само споменути како су страдали већ у избегличкој колони када је Пера рањена завршила у болници а он, како би се спасио, пешке стигао од Книна до Босанског Петровца. Четрдесет дана тада нису ништа знали једно о другом, ни где су ни да ли су живи, да би се након тога нашли у Србији.

Године проведене у Ужицу, Руми, опет су проведене у борби за опстанак муко-трпним радом у вођњацима који су их коштали здравља. Када су коначно поново дошли на своје, све што је било оставили су иза себе. Шта старост доноси, нико не зна, али ситуације које живот наметне и немогућност да сам било шта промениш, ипак увек тешко падају. Да њихова буде још

гора, баш у време када смо их посетили, пожар који се данима ширио на обличњој планини Козјак, разбуктао се недалеко и од њихове куће.

- Целу ноћ нисам спавао. Легнем па устанем, изађем ту испред куће па стојим и гледам. Ватри се никада не зна у ком ће смеру кренути, ветар је додатно поспешује па страх човеку не да мира. Мислим се шта бих да се приближи кући, и то баш сада кад воде нема. Већ два месеца киша не пада, све је суво, изгорело, све је као барут, па човек увек страхује да се нешто не запали. Да бар имам неку бурад, неки канистер за воду, било шта да могу наручити малу цистерну воде, да не мучим ове жене које сваки пут пуно ауто натрапају балонима воде, па би и њима и нама лакше било. Али шта ћу, сад је тако како јесте, и само да не потраје. Далеко је јесен, треба преживети до тада, слежући раменима, немоћан да мења било шта, додаје Лако.

А киша и јесен, у недостатку људске бриге и помоћи, чине се као једини излаз из новонастале ситуације која је задесила ове људе. Нажалост, велика је вероватноћа да нису једини и да је случајева, ако не истих а онда сличних, по селима Далматинске Загоре, где живи искључиво старије повратничко српско становништво, још много о којима се и не зна. Као и за многе ствари, препуштени су себи самима, и јединој помоћи коју имају у виду недељног обиласка жена које обављају посао геронтодомаћица на терену.

У ванредним ситуацијама, сушним периодима и природним непогодама какве су ово лето задесиле Далмацију, требало би се додатно ангажовати око помоћи најугроженијима, што до сада и није случај.

Ако се, уз све ово, дода још и податак да се на цистерну питке воде чека и до три недеље, онда није тешко закључити да је још много посла о којем би се приоритетно требало побринути.

Да ли без струје, воде, прилазног пута или неких других, најосновнијих животних потреба, свеједно, живот у двадесет и првом веку, у једној држави чланици ЕУ није онакав какав би требао бити, живот достојан човека, живот у коме је сваки људски живот и свака потреба изнад свега онога што се намеће као приоритет.

Лако и Пера, као ни жене које их обилазе, нису неко ко овакве ситуације може да мења, уз сву добру вољу коју несумњиво имају. Једино што им, узевши у обзир све наведено, преостаје јесте да се уздају у Божију вољу и Божију помоћ јер киша је једина која може да им олакша живот у овим искушењима којима су изложени у својим позним годинама.

ТРАДИЦИОНАЛНО 23. „СИЈЕЛО ТРОМЕЂЕ“, САБОР НАРОДНОГ СТВАРАЛАШТВА И ИЗВОРНЕ ОЈКАЧКЕ ПЕСМЕ, И ОВЕ ЈЕ ГОДИНЕ ОРГАНИЗОВАНО НА ТРОМЕЂИ БОСНЕ, ЛИКЕ И ДАЛМАЦИЈЕ

НИ ЈЕДНО ПРЕЛО НИЈЕ КАО СТРМИЧКО

Када стара ојкачка песма одјекне падинама Орловице и Дерала, па се реком Бутижницом њен ехо спусти до Книна, а ветар звук рашири све до Босне, време је, кажу, кренути пут Стрмице, места где се сваке године, почетком или средином јула, одржава традиционално „Сијело Тромеђе“. Топоним Тромеђа ту је остао непромењен упркос годинама и свим дешавањима, међа која спаја и раздваја исти народ са три краја.

Традиционална смотра ојкачке песме и народног стваралаштва на тромеђи Босне, Лике и Далмације, већ годинама у назад постала је синоним за Стрмицу. Жамор ојкача, гуслара, диплара, фолклораша и играча балота саставни су део програма који сваке године, на бини у порти храма посвећеног рођењу Пресвете Богородице, окупи на стотине тромеђаша и заљубљеника у најстарији начин изворног певања.

Прво Сијело организовано је далеке 1973. године, а након два прекида и дуго-трајне паузе поново је обновљено 2006. захваљујући, сада покојном, **Рајку Ради Матијашу** и свим Стрмичанима који без Сијела Стрмицу нису могли доживети потпуном. Данас је то један од највећих културних сабора Срба у Хрватској и Босни, и готово да нема оних који се на помен Стрмице не сете стихова песме „Волим Босну у срцу ми Лика, Далмацију љубави велика“ која је званично постала и химна свих тромеђаша.

Након дуге паузе, прво обновитељско „Сијело“ тешко је било организовати, уверити људе да песму и обичаје свога народа

Игор Матијаш

без страха и устручавања морају вратити и задржати у месту њиховог настанка, а новчана средства у те сврхе није било лако прибавити. Како је време пролазило, ситуација се знатно мењала, људи су са нестрпљењем чекали дружења на тромеђи, извођачи сами нудили своје доласке како би учествовали на овој значајној манифестацији, али су финансијска средства и све оно што је било потребно за организацију овог догађаја сваки пут изнова били велики притисак и терет за покретаче и организаторе обновитељског Сијела те свако његово одржавање из године у годину доводило у питање. Није то ни једном обесхрабрило вечитог заљубљеника у свој родни крај, народ, обичаје, изворну песму и ојкан, Раду Матијаша, који је, упокојивши се прошле године, први пут изостао са сијела у својој родној Стрмици. Сваки пут, како би се датум окупљања на Стрмици приближавао, Раде је знао рећи да је „наша морална обавеза према свима онима који данас живе овде и којима је овај догађај од немерљивог значаја, као и свим Стрмичанима и људима са тромеђе расути по свету, да никада не одустанемо од организације оваквог догађаја“. Јер, говорио је Раде, сијело није само једна врста смотре народног стваралаштва, очување обичаја везаних за ове крајеве, богата традиција народа чији су корени овде дубоко усађени већ је својеврсно прело које зна окупити на стотине људи из Србије, Босне и Херцеговине, Хрватске, који овамо долазе како би нахранили душу, одржали

спону са завичајем и сакупили емоције које их држе током целе године, колико год километара били удаљени. Једнака је то радост за оне који долазе и за оне који живе овде и немају много прилике дружити се на овај начин, виђати своје рођаке и пријатеље које је рат разасуо на све стране света

НАСТАВИЛИ РАДИНИМ СТОПАМА

Из истих разлога о којима је Раде причао, његови наследници ове су године наставили његовим стопама, гледајући на Сијело као аманет који им је оставио.

- Ово је прво Сијело које протиче без његовог оснивача и сценаристе, организатора свих ових година, и свима нам је било тешко урадити све како је он то радио, али смо се у априлу окупили са жељом да се традиција настави, да не прекинемо ту нит која спаја ове људе. Морам нагласити да смо били пријатно изненађени жељом, вољом и интересовањем како некадашњих, тако и нових учесника који су се одазвали нашем позиву за учешће, и то је резултирало тиме да на овогодишњем Сијелу имамо преко тридесет групних извођача, што друштва, мушких и женских певачких група, инструменталних солиста, и то нам свима улива наду у нека још боља, енергичнија и богатија 'Сијела на тромеђи'. И ове године успели смо сакупити велики број учесника који су обогатили ову смотру народног стваралаштва. Дошла су нам културно-уметничка друштва из Србије, Босне и Херцеговине, Хрватске, певачке

групе из свих поменутих земаља и по први пут из Словеније што опет говори да ојкан који вежемо за ову тромеђу и нашу Стрмицу шири своје границе, и да традиција која нас окупља границе не познаје, каже **Игор Матијаш**, овогодишњи организатор и носилац 23. Сијела на тромеђи.

Оно што организатори неће мењати је циљ да се сачува изворни ојкан који се пева без струје, баш онако како предпостављају да су људи из ових крајева то радили некада.

- Овде долазе и старе и неке нове, млађе генерације, и управо то јесте оно што је битно, да млађи уче од старијих и да се тај обичај и даље преноси са колена на колена. Богатство је што ће овде на бини наступити човек који има преко осамдесет година и ко зна колико учешћа, а након њега, по први пут и деца из општине Бискупја чији је најмлађи члан стар тек три године. То је наш залог за будућност и гаранција да ћемо дочекати и неко четрдесето, педесето и ко зна које „Сијело“ још. Свега овога ипак не би било да није било подршке Комесаријата за избеглице Републике Србије, СНВ-а из Загреба, града Книна, општине Бискупја, приватних фирми али и прилога појединаца који су нам финансијски помогли у организацији, истиче Игор Матијаш.

„ВИСОК ЈАБЛАН ПОРЕД БУТИЖНИЦЕ, НЕМА ЛЕПШЕГ СЕЛА ОД СТРМИЦЕ“

У међувремену, на бини су се смењивале мушке и женске певачке групе, одзвањало ојкање и грокталице са свих страна, извођачи загријавали грла пред наступ, спрема се дипле и гајде, штимале гусле, окретала се вретена и преслице, плели ситни везови, све у богатом раскошу народних ношњи и обичаја.

Пристигли гости са свих страна, из Београда, Крања, Бачког Јарка, Дрвара, Костајнице, Удбине, Грачаца, Жегара, Цетине и Голубића, и сви са нестрпљењем ишчекујући како свој тако и наступ својих земљака. Није изостао ни долазак **Свјетлане Спајић**, традиционалне уметнице изворне песме, из Београда, и **Милана Вашалића**, дилпара и чувара традиције са међународним признањем. Иако је корени директно не везују за Далмацију, Стрмица је место које сваке године посећује са истом радошћу, место које је од посебног значаја за све оне који, како каже, негују најстарији начин певања у српском народу.

- Ојкан, ојкача, ојкалица, тај термин је тешко дефинисати јер сваки крај, као свако село има свој властити певачки израз, певачки идиом и оно што је једном селу ојкалица или потресалица, грокталица, у неком другом крају подразумева неку сасвим другу форму. Уопште, у традицији трагати за неким

чистунством и шта је оно изворно је поприлично бесмислено зато што је традиција нешто живо, тамо где је жива заједница и то треба пратити. Другим речима, покушај да се нешто фосилизује, сачува као неизмењено донекле је против традиције. Зато је Стрмица битна, зато што су овде живи људи, жива песма и из тог споја настаје традиција. Традиције нема ни без прошлости ни без осврта на прошлост. Дакле ако не памтимо ни своју бабу и деду, ако не гледамо шта је било некада, не можемо гледати ни напред у будућност. Свако време носи своје бреме, али ланац не сме да се прекида. Најсветлији пример традиције је и један човек, једна личност која је за собом оставила неизбрисив траг, као што је био Раде, и не могу да не кажем да је тешко доћи на Сијело а не видети њега овде. Ипак, верујем у његове потомке и знам да се и он сада са нама заједно радује, своје знање, утиске и емоције са Сијела поделила је Свјетлана Спајић.

Милан Вашалић своје досадашње доласке у Стрмицу није бројао. Већ после трећег кажу људи да се човек заброји.

- Ја сам се забројао после шестог. Сваки пут осећај је другачији, емоције су другачије, и никада наступ овде није као концерт сам за себе, наступ на који се гледа као још један у низу. И поред великог броја концерата, наступа што у Србији што у иностранству, долазак у Стрмицу на Сијело је нешто за мене посебно, то је свето место где се окупља наше горштакко господство, нешто што мене и емотивно и духовно, и пореклом веже за ове крајеве. Овде пуним батерије до следећег сусрета. Када вас неко дочекује хлебом и сољу, то значи да вам указује неко поштовање, када вас дочекују обраћајући вам се са господине, то може да вам импонује али ту нема неке топлине и непосредности, љубави. Међутим, када вас, као што је то случај овде, дочекају раширених руку,

изљубе и за рукав вуку у жељи да вас угосте и поздраве, онда је то најбољи показатељ добродошлице, знак да си дошао у своје место. Ја све људе овде већ познајем, и то је оно што Стрмицу временом издвоји од свих места. Никада пред наступе нисам имао трему, а овде је увек благо осетим, јер треба на правом месту оправдати оно што радиш, а таква је публика овде на Тромеђи, преноси своје утиске и доживљаје дилпар Милан Вашалић.

Један од најстаријих учесника овогодишњег Сијела је **Обрад Милић** из места Богатник крај Жегара. Иако већ увелико загазио у осму деценију живота, ово дружење посећује од самог настанка.

- Преко тридесет година долазим овамо, и долазићу све док ме ноге не издају. Могу и певати, диплити на дипле са мехом или без меха и без предуха, здравицу држати докле год вам срце жели, свеједно, само да сам са људима својим. Треба ову млађу генерацију научити обичајима, треба им показати како се некада овде живело, показати ову нашу лепу ношњу стотинама година стару. Нека је и вруће у вуненим чарапама и под кожном, ми смо тако некад вазда носили и зими и лети, па смо само здравији били, ништа нам није сметало. Не смете дозволити да се ово угаси, на вама је ред, а ми вам морамо бити пример и смерница, каже шеретски чика Обре, како га од миља зову сви на Сијелу.

Широки осмеси посматрача, радост у колу аматера поред бине, и песма која се чула из готово сваког угла, највећа су награда и најлепша успомена коју овогодишњи тромеђаши са собом понесоше. Жеље су остале исте, да у наредним годинама Стрмица поприми још значајније облике, заштити културну баштину и наслеђе свог народа, и настави да помера постојеће границе градећи неке нове мостове.

Васка Радловић

Свјетлана Спајић

Милан Вашалић

КИСТАЊСКА ОМЛАДИНА, ИГРАЈУЋИ, ПЕВАЈУЋИ И ДРУЖЕЋИ СЕ, ЧУВА ФОЛКЛОРНУ ТРАДИЦИЈУ БУКОВАЧКОГ КРАЈА

ПОВРАТАК БУКОВАЧКОГ КАРАВАНА

Очување богате културне традиције кистањског краја задатак је који је неколицина ентузијаста ставила пред себе, како би се вредности овог краја сачувале од заборава и пренеле у наслеђе будућим генерацијама. Окупљени у просторијама Већа српске националне мањине љубитељи традиције, ученици основних и средњих школа, под будним су оком дугогодишњег кореографа **Стевана Рашића** из Ивошеваца, који је више деценија у Ријеци водио културно-уметничка друштва.

Кистањска омладина, окупљена овај пут у име очувања традиције, чини своје прво кораке у фолклору, а Рашић истиче да је задовољан што је дугогодишња идеја коначно почела да се реализује.

- У Ријеци сам се тридесет и пет година бавио фолклором и водио културно-уметничка друштва. Сада сам дошао овде да помогнем овој младости колико могу да не забораве своју традицију, јер народ који нема своју традицију и културу нема ни прошлост ни будућност. То је наша обавеза, али немамо довољно стручних људи да се томе посветимо мало озбиљније. Ово мало деце, што их има, имају вољу, али питање је докле ће то ићи. Тренутно увежбавамо буковачке игре, игре динарског горја, глуха кола која су најзаступљенија на овом динарском подручју, Лици и Херцеговини. То је овде традиција и та су се кола на овим подручјима играла вековима. Ја сам у сваком случају задовољан. Мене је изненадило да су ови млади људи прихватили наш позив за бављење фолклором, јер је познато да млади људи данас воле модернију музику и плесове, али видим да су

овде, пошто нема другог начина забаве, прихватили фолклор и изузетно ми је драго да могу радити са њима, каже Стеван Рашић, истичући да је бављење фолклором кистањске омладине не само корисно у смислу очувања баштине предака, већ и један вид дружења, с обзиром да су неки од учесника у Кистањама само током летњег распуста.

Марија Штрбац из Кистања ученица је книнске средње школе „Ловро Монтија“. Већ неколико пута долазила је, са својим другарима, на пробе и истиче да је изузетно задовољна, како због фолклора тако и због дружења.

- Ми овде играмо, учимо нова кола и што је

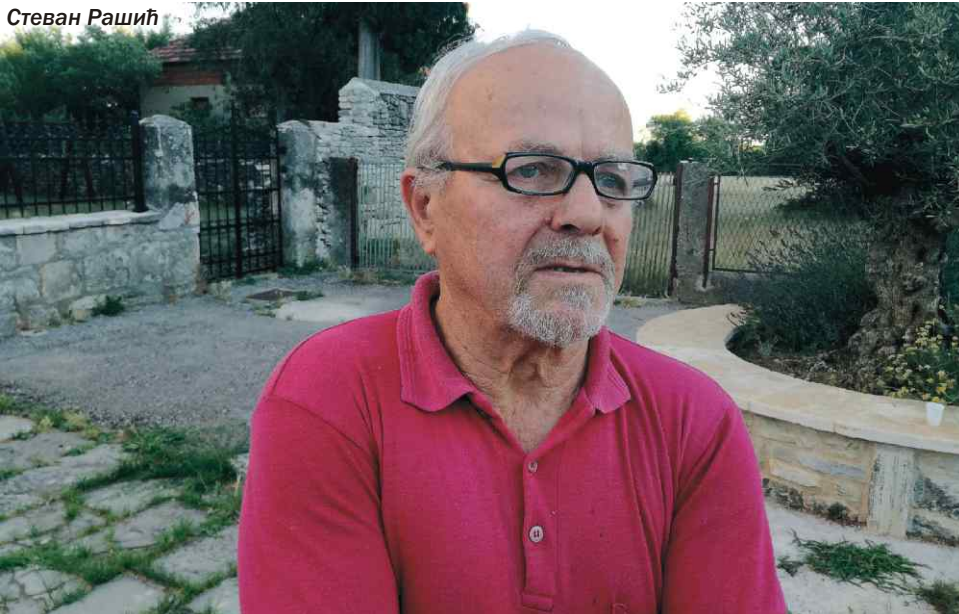
најважније дружимо се. Мени је јако битно да се очува традиција овога краја, јер желим да се традиција и обичаји сачувају од заборава. Овде је јако мало младих људи и битно је да сви они који су овде само током лета упознају нашу традицију и да постану део ње, каже нам Марија Штрбац, чији нам осмех довољно говори о томе колико је срећна и задовољна што је, са својим вршњацима, постала делом кистањске фолклорне групе.

Ђорђа Николић живи у Шведској, али су јој родитељи из Кистања, па летње месеце проводи у Далмацији. Овог лета и она је започела бављење фолклором и каже да је задовољна што је у прилици научити буковачке игре, које су, каже, познавали и њени преци.

- Мени је у Кистањама јако лепо и нарочито сам срећна што заједно са својим другарима увежбавам игре овог краја, што заједно са њима могу да се дружим, али и да научим нешто ново. Овај пут се ради о фолклору и могу рећи да сам задовољна колико сам напредовала за ово кратко време, прича Ђорђа напомињући нам да је у Кистањама много мање људи него у шведском граду у којем живи, али је и буке неупоредиво мање, па се, по њеним речима, може уживати и у тишини и чистом ваздуху.

- Покренула се једна добра идеја, јер овом крају, поред хлеба, треба и игара. Појави се, на нашу срећу, један фанатични заљубљеник у свој завичај и све оно што завичај значи, првенствено у фолклор и нематери-

Стеван Рашић

јалну баштину. Тодор Крнета је заиста уложио много енергије и емоција да покрене једну етно-радионицу са циљем да окупљамо младе и да им пренесемо у наслеђе буковачки фолклор, првенствено буковачка кола и буковачку песму, па ова етно радионица има и едукативни али и забавни карактер, каже **Мира Ђук** из Биовчиног села, која је и сама једна од важнијих учесница кистањског покушаја да се сачува буковачка традиција. Мира каже како је буковачки фолклор у самој Буковици готово заборављен, али постоји нада да ће се преостало становништво, првенствено млади људи, вратити својим обичајима и традицији.

ИНИЦИЈАТИВА ЛЕПО ПРИМЉЕНА

- На овим просторима, нажалост, традиција је у многоме заборављена, зато што је жеља за бављењем фолклором последњих година све мања. Културно-уметничко друштво је потребно не само Кистањама, Буковици, већ и Шибенско-книнској жупанији. Када је у питању српска заједница, у Шибенско-книнској жупанији нема ниједног активног културно-уметничког друштва. Уверена сам да је ово почетак једне озбиљне приче и мислим да ће одавде кренути иницијатива за покретањем културно-уметничког друштва српске заједнице на подручју жупаније, са циљем очувања буковачког фолклора. Кроз летње манифестације, којих има у овим нашим крајевима, доводе се културно-уметничка друштва из дијаспоре који помало негују буковачки фолклор јер су чланови махом људи из ових крајева, а ми желимо и овде чувати и продужити живот буковачком фолклору, ка-

Тодор Крнета

же Мира Ђук, верујући у успех овог ентузијастичког пројекта, који ће, како је најављено, подржати и локална заједница у Кистањама.

- Кренуло је са ентузијазмом, добром вољом и јаком емоцијом. Кренуло се неспретно, али се надам да ће иза ове приче стати и озбиљне институције, првенствено Српско народно веће општине Кистање и општина Кистање.

Најзаслужнији за поновно покретање фолклора у Кистањама је **Тодор Крнета**, чија је љубав према традицији овог краја била пресудна да се овим поводом у Кистањама опет окупе млади људи, жељни игре и песме.

- Буковица је део мене и ја сам њен. Читав свој живот посветио сам очувању традиције овог народа и краја, без обзира на то где сам живео. Кистање и кистањске обичаје и традицију свуда сам носио са собом, у свом срцу. Ја живим за овај крај иако тренутно живим у Италији. Узео сам два месеца неплаћеног одсуства да ово направим, јер када ово направим срце ће ми бити пуно. Завладао је један вакум који траје двадесет и шест година и овде није било наше културе, али сада хоћемо да то повратимо. Ми хоћемо да поново оживимо нашу традицију и ако у томе успемо ја ћу бити пресрећан. Желим да са традицијом овог краја буду упознати сви који живе овде као и они који су отишли одавде, да зна моја ћерка, мој унук. Желим да сви знају шта је Буковачко глуво коло. Ако у томе успемо, учинићемо много, каже Тодор Крнета, објашњавајући нам разлоге свог поновног доласка у Кистање и жеље да учини неопходне кораке како би сачувао буковачку нематеријалну баштину.

- Дошао сам зато да бих скупио комплетну дијаспору, децу из дијаспоре која долазе овде на летовање, да им покажемо шта је традиција Буковице, да им покажемо шта јенаше коло, да им покажемо буковачку свадбу, са којом се с правом дичимо. Ми смо овде поносни на наше културно наслеђе, али и на наш камен и нашу тврдоглавост, захваљујући којој на овим просторима већ вековима опстајемо.

Мира Ђук објашњава основне елементе Буковачке свадбе, која се настоји оживети, како би се предала будућим генерацијама.

- Буковачка свадба је специфична по томе што у њој има елемената нашег дивана, нашег специфичног говора, по томе што се у њој види како се млада изводи, јасна је улога сваког учесника свадбе, а све је заправо проткано дубоком традицијом и обичајима који су се преносили с колена на колена. У буковачкој свадби нема великог пира, велике забаве, све је скромно, исконско.

С обзиром да се празник Преображења Господњег већ деценијама традиционално прославља у Кистањама, жеља кистањске омладине је да до тада увекбува кореографију буковачких игара али и песме овог народа и краја, како би се у најбољем светлу показали пред многобројном публиком која се тога дана очекује у Кистањама. До тада ће, кажу, вредно радити, јер овладати техником овдашњих игара никада није било лако. Оно што ће их свакодневно мотивисати, враћати радост срцу како њима тако и осталим кистањским Србима, јесте и чињеница да се након више од две деценије пред храмом Светих Ћирила и Методија, у центру Кистања, опет може видети српско коло, чути музика и песма Срба из Буковице.

Васка Радловић

ЗАВРШЕНА ЈОШ ЈЕДНА ЖЕТВА ПШЕНИЦЕ И ЈЕЧМА

ПРИНОСИ ДОБРИ ОТКУПНА ЦЕНА ЛОША

По старом добром обичају пољопривредници у Хрватској ни ове сезоне нису знали по којој ће цени продати своју пшеницу, само што за разлику од прошлих година цена није формирана ни у току жетве, већ готово на самом њеном крају.

Тако се за ону првокласну пшеницу плаћало 1,10 куна, док је цена треће класе била испод једне куна, односно 90 липа. Међутим, ретко ко се може похвалити да је имао ону прве класе јер је од укупног рода тек око 2 одсто сврстано у ту категорију док је трећа класа заступљена са чак 60 одсто.

Дугогодишња ниска цена пшенице узроковала је да је јесенас на пољима у Хрватској посејано око сто хиљада хектара, готово 70 хиљада мање него претходне сезоне. Многи пољопривредници и не крију да су ову житарицу сејали једино и искључиво због плодореда молећи Бога да не буду на губитку.

Ипак, лошу цену надоместио је добар принос па ће тако већина ратара покрити трошкове производње, а нешто ће остати и за сламарицу.

- Пшеницу сам предао у јанковачку задругу, али још увек не знам по којој цени. Задовољан сам приносом као и са уродом јечма, међутим, како ствари стоје на крају ће бити да је Бог дао, а ђаво узео. Највећи проблем је што држава не штити пољопривреднике, а какво је стање на тржишту када је пшеница у питању најбоље се види из тога да је ове житарице из године у годину све

мање, каже **Жарко Бобић** пољопривредник из Мирковаца који је ове године имао нешто више од седам јутара пшенице и како сам каже део је предао у задругу, део је оставио за стоку, а један део ће продати код куће, на мало, јер тако се више заради.

УЉАРИЦЕ УМЕСТО ЖИТАРИЦА

На вуковарском подручју просечни приноси пшенице били су око осам тона по хектару. Упркос мањем броју засејаних површина под овом културом у пољопривредној задрузи „Брестове међе“ у Борову примили су више пшенице него прошле године.

- Ми смо задовољни откупом јер смо за разлику од ранијих година када смо откупљивали око шест хиљада тона, ове примили две хиљаде тона више. То је знак да су приноси били добри и да с обзиром на нешто већу цену пшенице него прошле године пољопривредници могу бити релативно задовољни, истакао је директор ове задруге **Бранко Перишић** и надовезао се на проблем око формирања цене пшенице.

- Из године у годину константно имамо проблеме везано за откуп пшенице. Имали смо ове године један правилник о откупу да би се онда у току жетве Министарство одлучило да донесе други правилник. Ту се јавља драстична проблематика која није везана само за одређивање класе пшенице, него и за низ административних проблема за нас откупљиваче. Сматрам да би се то требало квалитетније уредити и далеко раније како би и људи знали пре саме жетве каква су правила, нагласио је Перишић.

Проблем са ценом пшенице није присутан само у Хрватској, слична је ситуација и у Србији где се ова житарица откупљивала од 15 до 18 динара. Укупно гледано на нивоу Европске уније следеће године предвиђа се пола милиона тона мање житарица у односу на ову годину, па стога многи предвиђају да ће и њихова цена вероватно бити већа.

Смањење производње житарица дошло је до пораста производње уљарица, на истоку Хрватске посебно уљане репице. Тако су се овог пролећа многа поља жутила од цветова ове културе која још увек има добру цену, а и временски услови били су повољни тако да ни приход није изостао.

С. Секулић

Пшеница у ПЗ „Брестове међе“

УДРУЖЕЊЕ ЖЕНА ТРПИЊА УОЧИ ИВАЊДАНА ОРГАНИЗОВАЛО РАДИОНИЦУ ПЛЕТЕЊА ВЕНАЦА ОД ЦВЕЋА

ИВАЊСКИ ВЕНАЦ - ДЕО СРПСКЕ ТРАДИЦИЈЕ

На празник Ивањдан, 7. јула на кућама православца осванули су ивањски венци. Исплести ливадско цвеће, како би кућу чувало од несреће, обичај је који датира од давнина, а народ га верно чува у српским селима широм Хрватске. Како би истакле лепоту овог обичаја и пренеле га на млађе генерације Удружење жена Трпиња сваке године организује радионицу на којој се плету ивањски венци.

- Сутра се обележава Ивањдан и ми сваке године тим поводом плетемо венце од ивањског цвећа. У нашем селу оно расте у каналима, ујутро га једна група жена набере, а остале обављају припреме како би се окупиле овде и исплеле венце које затим поклањамо нашој општини и пријатељима. Ова је радионица у нашем годишњем плану и са радошћу је одржавамо, рекла је председница овог удружења, **Марија Опачић**.

Исплести венац није тешко, али нажалост савремени начин живота младе нараштаје је одвојио од природе па домаћице све мање негују овај обичај. Удружење жена из Трпиње зато оваквом радионицом ствара прилику да се у лепој атмосфери уз дружење научи како очувати ивањданску традицију.

- Није то ништа тешко, потребно је направити три струка и затим их уплести као плетеницу. Када је готово саставите га у

круг у зависности колики венац желите. Након тога венац украсите другим цвећем, а неко чак уплете и бели лук. Ја сам то научила од своје мајке, некада су то радиле девојке, а сада баке јер мало је младих жена које ово занима, прича чланица удружења, **Софија Иђошки**.

Трпињске баке ипак су пробудиле интересовање јер на овогодишњој радионици која је одржана у дворишту Дома културе у центру Трпиње, затичемо и младе па и једног дечака. Шеснаестогодишњи **Ђорђе** је по први пут исплео свој ивањски венац.

- Моја бака је чланица удружења и понекад

дођем овде како бих им помогао када нешто организују. Занима ме наша традиција и ево данас сам овде да видим како се плете венац. Колико видим није тешко, али потребно је мало стрпљења, објашњава **Ђорђе**.

Према традицији након што вече уочи Ивањдана исплету и украсе венац домаћице га закаче на улазна врата својих домова како би све укућане заштитили од сваке несреће. На том месту венци остају све до следећег Ивањдана празника којим се обележава рођење Светог Јована Крститеља.

Јадранка Јаћимовић-Иван

ИВАЊСКИ ВЕНЦИ И НА ЂАКОВАЧКИМ ВЕЗОВИМА

Коњичко удружење „Драва“ Бијело Брдо учествовало је на 51. Ђаковачким везовима. Коњска запрега украшена не традиционални славонски на-

чин са неизоставним ручним радовима, ћилимима, пешкирима и цвећем представљала је српску заједницу на једној од највећих хрватских манифестација изворног фолклора. У лепоти народних ношњи, украшених запрега и липицанера можда посматрач не би ни препознао обележја српског фолклора да на запрези удружења Драва доминантно место није заузимао ивањдански венац. Председник Удружења Драва, **Бранислав Швабић** и члан **Томислав Лукић**

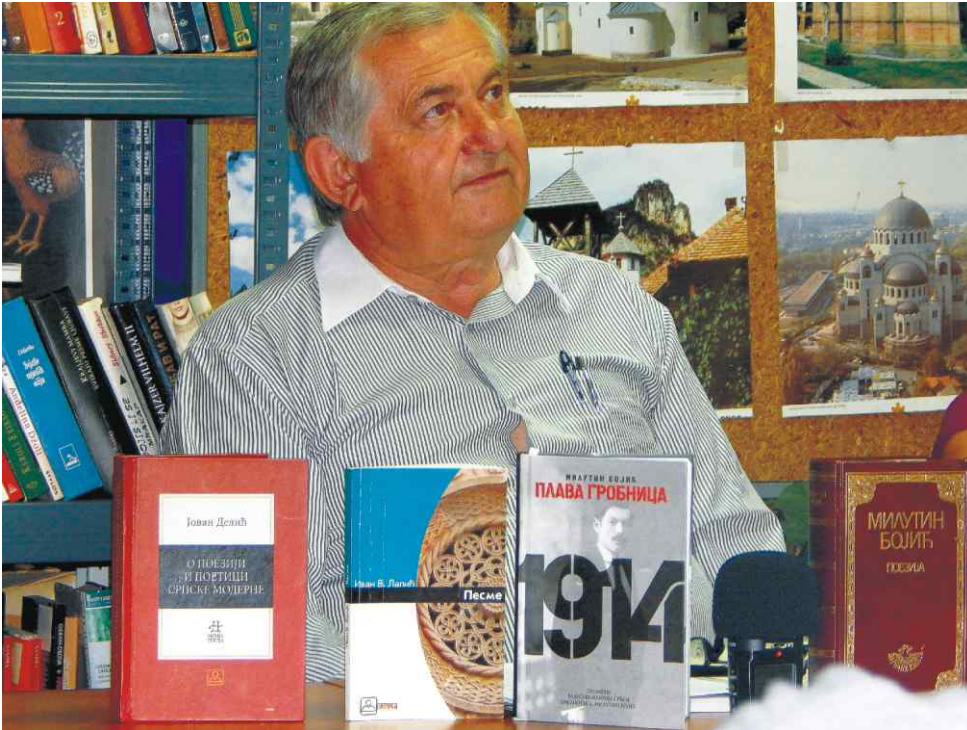
управљали су запрегом из које су у народним српским ношњама посматраче поздрављали председник СКУД-а „Ј.Ј.Змај“, **Слободан Нешић** и његова супруга **Бојка** те најмлађа чланица Коњарског удружења, **Мила Бркић** из Тење.

Смотра коњских запрега одржана је 9. јула, а на позив организатора Бјелобрдци су као и увек заједничким снагама и са поносом представили српску народну ношњу, фолклор и верске обичаје. Вешто су уклопили сва обележја и доказали да када са поносом носиш и представљаш оно што јеси поштовање других не изостаје. Ово потврђују утисци и реакције осталих учесника. Оно што Бјелобрдци готово никада не чине је да представљају традицију српског народа без традиционалне хране те је и овај пут Гастро екипа СКУД-а „Јован Ј.Змај“ на челу са **Момиром Пантелићем** дружење у Ђакову зачинила са два котлића фиша.

Јадранка Јаћимовић-Иван

У БОРОВУ ОБЕЛЕЖЕНО СТО ГОДИНА ОД СМРТИ ВЛАДИСЛАВА ПЕТКОВИЋА ДИСА И МИЛУТИНА БОЈИЋА

ВЕК ОД СМРТИ ДВА ВЕЛИКА ПЕСНИКА

Ове године навршава се равно сто година од смрти два велика српска књижевника – Милутина Бојића и Владислава Петковића Диса. Ову тужну стогодишњицу за српску књижевност обележили су и у боровском пододбору Српског културног друштва „Просвјета“ где је 8. јула овим поводом одржано књижевно вече. Предавање окупљеним гостима одржао је професор српске књижевности 20. века на Филолошком факултету у Београду **Јован Делић**.

- Реч је о двојци необичних и ванредно значајних песника. Дис је један од најбољих песника којег смо икада имали, а Бојић је један од најмлађих јер је овај свет напустио са 25 година. Обојица су иза себе оставили велико дело. Дис свакако једну од најлепших збирки које имамо, „Утопљене душе“ са неколико песама које су сам врх српске лирике. Бојић је оставио две књиге поезије „Песме“ и „Песме бола и поноса“, једну поему, седам драма и велики опус у позоришној критици где је написао 124 рецензије, каже професор Делић.

Владислав Петковић Дис рођен је у селу Заблаће код Чачка 1880. године, а погинуо 1917. када је немачка подморница потопила брод са којим се на Крф враћао из Француске. Сахрањен је у Јонском мору. Милутин Бојић рођен је у Београду 1892. године, а умро у Солуну 25 година касније. Првобитно је био сахрањен на војном гробљу Зејтинлик, да би пет година касније његови по-

смртни остаци били пренесени у породичну гробницу на београдском Новом гробљу. Према речима професора Јована Делића реч је о два значајна, али притом потпуно различита аутора и карактера.

- Они су пре свега били различитог образовања. Дис никада није успео да заврши матуру, а био је вероватно најдаровитији српски песник кога смо икада имали. Са друге стране, Бојић је један од најобразованијих којег смо икада имали у то доба и за своје године. Он је био свршени филозоф и човек који је читао филозофе на страним језицима, а био је и један од људи који је страховито пуно радио на националној ствари. Једно време радио је као војни цензор и преводио са бугарског, руског, енглеског, француског, италијанског и немачког језика. Они су се током живота и сретали јер су обојица живели у Београду. Дис је био старији 12 година, али постоје записи Бојићевог брата како су се њих двојица сретали. У тим записима Дис је био чупав и деловао је строго, али се испод тог лица крила једна нежна душа која би га нате-

рала да се насмеје кад год проговори са Милутином Бојићем којег је ценио, говори Јован Делић.

Поред смрти два песника у 2017. се истовремено навршава један век од настанка једне од најпознатијих српских патриотских песама под називом „Плава гробница“ коју је написао Милутин Бојић, а коју је на књижевној вечери посетиоцима прочитала чланица боровског пододбора СКД „Просвјета“ **Данијела Атлагић**. Ова песма и данас је незаобилазна када се кроз књижевност говори о периоду Првог светског рата.

- Она је била незаобилазна од момента када је настала па до двадесетих година. Тада је сматрана за врхунску песму која сведочи о страдању и нади. Након тога долази време када је ова песма била потиснута, па се након Другог светског рата појављује неколико наших песника који су се интересовали за ту традицију и за Бојића након чега се он поново почиње вредновати. Данас је Плава гробница један од оних текстова према којем се људи одређују и она живи и даље јер људи пишу на ту тему. Иван В. Лалић је написао своју Плаву гробницу са пуно мање историјског оптимизма, а поткрај 20. века ова позната песма је поново заживела јер многи о њој пишу. Неко о њој пишу и полемички, али са највећим могућим поштовањем за Милутина Бојића, истиче Јован Делић.

У програму којим су у Борову обележене ове значајне годишњице учествовала је и мушка певачка група „Наши корени“ из Борова која је отпевала песму „Тамо далеко“, као и председница боровске „Просвјете“ **Сретенка Чаовић** која је поздравила окупљене и најавила да ће следећи програм бити посвећен педесетогодишњици од смрти Владана Деснице. **Н. Милојевић**

ДЕСАНКА ШИЈАКОВИЋ (1932-2017)

У 86. години у Борову је преминула песникиња **Десанка Шијаковић**. Рођена је у породици Ненезић, 20.

фебруара 1932. године у Борову, а поезијом се бавила од ране младости. Песме је објављивала у фабричком листу Вутекс,

Вуковарским новинама, Гласу Славоније, а заступљена је и у заједничкој збирци песника с вуковарског подручја "Видовдан у лири".

Волела је децу и најчешће је и писала о деци и за децу. Била је чест гост боровског Дечијег вртића „Златокоса“ где је малишанима читала своје стихове. Објавила је три књиге песама посвећених најмлађима и то "Моје детињство", "Лепо је волети" и "Девојчица и трешње". Прошле године, у издању боровског подбора Српског културног друштва "Просвјета", објављена је и њена последња збирка песама под називом "Песме тихе носталгије", која представља пресек зреле поезије ове боровске песникиње.

Иако је у пензију отишла 1982. године била је и даље активна на многим пољима друштвеног живота у Борову и околини. Носилац је бројних признања, међу којима су Орден рада и Медаља рада. Десанка Шијаковић сахрањена је на месном гробљу у Борову.

Нека јој је вечна слава и хвала!

ОБНОВЉЕНИ НАДГРОБНИ СПОМЕНИЦИ ТЕСЛИНИМ РОДИТЕЉИМА

Прилозима Срба из Загреба, а на иницијативу госпићко-смиљанског пароха, јереја **Драгана Михајловића**, на градском гробљу у Госпићу обновљени су споменици Теслиних родитеља, Ђуке и Милутина, објавила је Епархија горњокар-

ловачка. Међу донаторима је био и прослављени глумац **Раде Шербеџија**, који је такође пореклом Личанин. Тако је остварена намера започета у марту ове године да се споменици родитељима Николе Тесле обнове до дана његовог рођења. Пошто је

фото: Епархија горњокарловачка

акција финансирана прилозима групе Срба из Загреба и Београда, прикупљено је нешто више средстава која ће бити искоришћена и за делимично уређење православног гробља поред цркве у Смиљану.

Теслин отац Милутин (1819-1879) службовао је при храму Светих апостола Петра и Павла у личком селу Смиљану, и не само да је био добар свештеник, већ и просветитељ, врсни проповедник и песник, а његова мајка Георгина (Ђука) Тесла (1822-1892) потиче из старе свештеничке породице Мандића, од оца свештеника Николе.

Милутин и Ђука имали су петоро деце. Два сина: Данила и Николу и три ћерке: Милку, Ангелину и Марицу. Позната су имена три Ђукине сестре које су такође биле удате за свештенике: Стака, удата Алагић, Марија удата Мајсторовић и трећа Смиљана удата за свештеника у Грачацу Тому Обрадовића.

Радови на обнови и заштити споменика родитеља Николе Тесле изведени су уз благослов епископа горњокарловачког г. **Герасима**.

С.Б.

СЕЗОНА МЕМОРИЈАЛНИХ ТУРНИРА У МАЛОМ ФУДБАЛУ

ЛЕТО РЕЗЕРВИСАНО ЗА ФУДБАЛСКЕ ТУРНИРЕ

Турнир у Даљу

Иако су пре десетак година готово сва већа места у околини Вуковара имала организоване турнире у малом фудбалу, с временом, што због одласка људи, што због пада интересовања, један по један почео је да се гаси. Данас је ситуација ипак нешто другачија од очекиване, јер упркос тешким условима на овом подручју током летњих месеци имамо десетак турнира, од оних једнодневних до турнира који имају и двадесетак такмичарских дана.

За наше услове велик број тимова ове године окупио је Први меморијални турнир "Данијел Поповић" који је покренут у част трагично преминулог играча, једног од најперспективнијих фудбалера са овог подручја у последњих двадесетак година. На турниру учешће је узело 22 екипе, а званично је отворен почетком месеца пријатељском утакмицом између Осијека и Вуковара, тимова за које је покојни Данијел играо.

- Ово нам много значи јер се први пут организује турнир у част нашег брата. У своје име и у име породице Поповић захвалио бих се општини Ердут и Кафе бару Уно који су дошли на идеју да се овај турнир одржи", рекао је у изјави за медије најмлађи Данијелов брат **Небојша**.

Турнир "Данијел Поповић" завршава 23. јула, а међу најбољих осам екипа пласирали су се Кафе бар Престиж, Кафе бар Спорт, Кафе бар Дисплеј, Кафе бар Кавали, Кафе бар Уно, Кроко трејд, ФК Раднички Даљ и Најт клуб Медисон.

По значају и броју екипа свакако се из-

дваја и Меморијални турнир "Слободан Тишов Лујо", познатиј и као "Три корнера пенал" који се одржава на стадиону фудбалског клуба "Вутекс Слога", а у организацији Удружења младих "Реакција". На турниру ове године учествује 12 сениорских, шест пионирских и пет ветеранских екипа.

- Турнир ће трајати 14 такмичарских дана што сматрам да је довољно да се људи наиграју. Задовољни смо бројем пријављених екипа и прошле године имали смо такође 12 екипа у сениорској конкуренцији. Мало је проблем што се у исто време одржава и турнир у Даљу, па смо били приморани да за десетак дана померимо почетак турнира. Апеловао бих и на остале

организаторе да се убудуће заједно договоримо око самих термина како не би у исто време било одржавано више турнира, истакао је председник Удружења младих "Реакција" и један од организатора овог турнира **Горан Шекуљица**.

ТУРНИРИ ПОПУЛАРНИ И У ДАЛМАЦИЈИ

Један од првих турнира ове године који је организован био је онај у Маркушици у организацији фудбалског клуба "Сремац" из овог места. Овде је у конкуренцији осам екипа најбољи био тим "Бата Борово Дисплеј". Традиционални турнир одржан је и у Боботи где је најуспешнија била екипа фудбалског клуба "Слога" из Пачетина.

Такође, крајем јула и у августу очекује нас још неколико фудбалских турнира који би се одигравали пре почетка званичних фудбалских лига на жупанијском нивоу. Последњег викенда у јулу у организацији фудбалског клуба "Слога" из Борова почиње "Меморијал Јована Сремца". Након тога, почетком августа следи и турнир "Више од игре" у Негославцима у организацији тамошњег фудбалског клуба.

Са доласком летњих месеци и повратком становништва у Далмацију задњих година и тамо се све више организују малофудбалски турнири. За разлику од ових на истоку Хрватске они трају дан или два дана, али то свакако не умањује њихов значај. Тако ће се ове године љубитељи малог фудбала такмичити и у Радучићу, Мокром Пољу, Жегару, али и на Преображенском турниру у Кистању.

С. Секулић

Три корнера пенал - у Вуковару

И З В О Р

ЛИСТ ЗАЈЕДНИЧКОГ ВЕЋА
ОПШТИНА - ВУКОВАР

ИМПРЕСУМ

Број 172

ГОДИНА XI

Вуковар, 19. јул 2017.

Издавач:

Заједничко веће општина, Вуковар

За издавача:

Драган Црногорац, проф.

Главни уредник:

Славко Бубало

Редакција:

Вуковар; Јадранка Јаћимовић-Иван,
Никола Милојевић, Срђан Секулић;

Бели Манастир; Зоран Поповић,
Стана Немет;

Книн; Васка Радуловић

Фотографија:

С. Секулић,

Д. Ковач,

З. Поповић,

Н. Милојевић

Графичка припрема:

Славко Бубало

Штампа:

"Glas Slavonije" d.d. Osijek
Ulica Hrvatske Republike 20

Адреса редакције:

Еугена Кватерника 1, Вуковар

Тел: 032/416-667

Факс: 032/422-755

e-mail: urednik.izvor@gmail.com

izvor.zvo@gmail.com

web: www.tvprodukcija-zvo.com

Лист суфинансира Савет за националне
мањине Владе Републике Хрватске и
Министарство културе Републике Србије

Излази два пута месечно

Тираж:

8000

Насловна страна:

Погон затворене ременаре

ЕКИПА ЛОВАЧКОГ ДРУШТВА „ЈЕЛЕН“ ИЗ ГАБОША У ГАЂАЊУ ГЛИНЕНИХ ГОЛУБОВА
ПРВАК ЖУПАНИЈЕ

НАЈПРЕЦИЗНИЈИ СТРЕЛЦИ

Сваке године у оквиру Ловачког савеза Вуковарско-сремске жупаније организује се такмичење у гађању глинених голубова. Ова такмичења организују се у периоду од почетка априла до средине октобра, односно између две главне ловне сезоне.

У том периоду сваке недеље на једној од стрељана у жупанији састају се стрелци, а само је пет кола бодовано, односно такмичарског је карактера. Тако су ове године такмичења била организована у Новим и Старим Јанковцима, Илоку, Жупањи и Бабиној Греди, а на сваком том турниру било је између 12 и 18 екипа.

Са таквом конкуренцијом најуспешнија је била прва екипа Ловачког друштва „Јелен“ из Габоша која је ове сезоне од пет кола, четири пута била прва, а једном друга у екипној конкуренцији. Иначе, чланови овог друштва углавном су наступали са две екипе у којој су били: **Александар Карличек, Мирослав Илић, Никола Живковић, Предраг Воркапић, Срђан Шимић, Југослав Бошњак, Ђорђе Шимић, Бранко Хаџић, Славиша Петровић, Горан Скокић и Веселко Мрмош.**

- У екипној конкуренцији пуцало се два пута по 15 голубова, а свака екипа има пет чланова, с тим да се од прва четири узимају резултати, каже један од чланова екипе Ђорђе Шимић.

Чланови ове екипе нису били успешни само у екипној конкуренцији. Наиме, у појединачном такмичењу у укупном пласману Никола Живковић је првак жупаније, док је Срђан Шимић трећи по пласману. Као такви њих двојица изборили су право учешћа на државном такмичењу које ће ове године

бити одржано у Плетерници на стрељани Бзеница.

- Они су захваљујући свом пласману чланови жупанијске репрезентације у коју иде најбољих шест пласираних такмичара. Потребно је нагласити да Никола шест година пуца за нашу екипу и свих ових година је у жупанијској репрезентацији с обзиром да је три пута био први, два пута други и једном четврти, док Срђан пуца тек годину дана и освојио је треће место. Поред њих двојице у репрезентацији су још били и Предраг Воркапић, Југослав Бошњак и Александар Карличек, истакао је Шимић.

Чланови екипе у гађању глинених голубова из Габоша имају и своју лепо уређену стрељану која се налази код ловачког дома. На њој током године најмање два пута организују такмичење, а ове године у плану је да буду домаћини осталим екипама 30. јула, као и месец дана касније за дан општине Маркушица.

Иначе, годишње учествују на преко 30 турнира ревијалног и такмичарског карактера. Поред турнира на нивоу жупаније радо су виђени гости и на стрљанама у Бачком Петровцу, Каравукову и Ковилову (највећа стрељана у Европи), али и у Славонском Броду, Домаљевцу и Орашју. Такмичења, а самим тим и бољих резултата, било би и више да није оскудица са финансијама која су поприлично велика. То их спречава и да чешће одржавају тренинге који су као и у сваком другом спорту неопходни за постизање бољих резултата. Да није спонзора као што су СДСС, Заједничко веће општина, општина Маркушица и Уника осигурање вероватно ни урођени таленат не би дошао до изражаја.

С. Секулић

ЛУКА ОСТОЈИЋ ИЗ БОРОВА НАСЕЉА ПОБЕДНИК ЈЕ ПОДРАВКИНОГ ЛИНО-ВИШЕБОЈА НА ДРЖАВНОМ НИВОУ

СКРОМНИ ВИШЕБОЈАЦ ЛУКА

Финале овогодишњег, 11. по реду, "Лино вишебоја" одржано је у Иванић Граду, а домаћин такмичења била је тамошња ОШ "Стјепан Басаричек". На финалном вишебоју учествовали су најбољи основци вишебојци из 24 основне школе из свих хрватских жупанија, а укупни победник у мушкој конкуренцији је ученик ОШ "Синиша Главашевић" из Борова насеља, **Лука Остојић**.

Деца од 5. до 8. разреда такмиче се у разним спортским дисциплинама (рукомет, фудбал, кошарка, скок у даљ итд.), а млађи и старији узрасти уједно учествују и у навигачким, ликовним, литерарним, музичким радовима и другим облицима уметничког изражавања.

Лука је и на нивоу своје жупаније такође био најбољи, а вест да ће учествовати на државном Лино вишебоју добио је средином петог месеца.

- Јавили су ми да ћу ићи у Иванић Град на државно такмичење, да ћу тамо боравити два дана и да ћемо бити смештени код неког од домаћина који похађа школу у којој је организован финални вишебој. Тако је и било. Био сам код дечка који се звао Ивано Зогер и код њега ми је баш било супер. Првог дана имали смо елиминације које сам успешно прошао да бисмо сутрадан имали одлучујући вишебој. Сакупио сам највећи

број поена и победио, каже Лука у даху.

Од пет дисциплина Лука је доминирао у четири, најмање поена сакупио је у слободним бацањима у кошарци, али то му ипак није покварило резултат па се на постоље попео као победник.

- Имао сам велику трему па сам кош погодио само једном, али сам у свему осталом победио. Освојио сам велики пехар, подравкине слатке производе, а као главну награду мобилни телефон Самсунг галакси А5. Када сам се попео на победничко постоље полетеле су конфете и заиста је био леп осећај, прича Лука.

- Чекали смо га с нестрпљењем да се јави и каже како је прошао. Он се јавио, рекао да је победио и да мора да иде на ручак јер га чекају и убрзо прекинуо везу. Једва смо дошли себи од узбуђења, звали смо све редом да им кажемо радосну вест, прича Лукина мајка **Бојана**.

Лука је у Иванић Град водио наставник **Небојша Радојчић** који је замењивао наставницу физичког **Љубицу Глушац Лукић** која је Луку и припремала за овај вишебој.

Основни циљ Лино вишебоја је подстицање школског спорта, развијање здравих навика, те подстицање културног стваралаштва. У сезони 2016./2017. у вишебоју је учествовало више од 14 хиљада основаца, а 48 најбољих, међу којима је био и Лука одмерило је снаге у финалним спортским такмичењима. До сада је у пројекту учествовало више од 260 основних школа широм Хрватске, више од 250.000 ученика основних школа те више хиљада деце вртићког узраста који су били гости школа домаћина.

Лино вишебој је и за Луку био једно лепо и незаборавно искуство. Победио је, али и стекао нове пријатеље. Сада, када је за њега живот основца завршен школовање ће наставити у вуковарској гимназији у настави на српском језику и писму. У слободно време и даље ће се бавити фудбалом. Лука игра у вуковарској "Вутекс-Слоги" и капитен је пионирског тима, а у прошлој сезони дао је преко тридесет голова. Постигнуте голове споменуо је његов брат **Немања**.

- Он је превише скроман да би о томе говорио па ето ја то чиним уместо њега, да не остане прећутано. Он јако добро игра фудбал па га је тренер звао и на тренинге сениорског тима, поносан на свог млађег брата каже Немања Остојић.

С. Бубало

Следећи број Извора излази у среду 16. августа 2017.

Нову Хронику Славоније, Барање и западног Срема гледајте у суботу 29. јула на РТС-сат у 12:30 и у понедељак 31. јула на РТВ 1 у 16:17 и у петак 28. јула на РТРС у 12:30